LINDESBERGS TINGSRÄTT

DOM
2002-11-28
meddelad i
Lindesberg

Mål nr B 366-02
Aktbil 149

ÖREBRO TINGSRÄTT
Rotel 7
INKOM: 2016-09-23
MÅLNR: B 4198-16
AKTBIL:

ÖREBRO TINGSRÄTT
Rotel 4
INKOM: 2013-05-14
MÅLNR: B 2112-13
AKTBIL: 5

**PARTER** (Antal tilltalade : 1)
Referensnummer: 26801583

ÖREBRO TINGSRÄTT
Ink 2016-09-23
Akt B 4198/-16
Aktbil 8

**Åklagare**
kammarchefen Ola Laurell
Åklagarkammaren i Örebro

**Målsägande**

1. Asta Ingeborg Holmstedt, 180623-6822
   Hedgatan 21 A
   691 35 KARLSKOGA

2. Malin Lönnhager, 930402-3105
   Alkvettern Nybo
   691 91 KARLSKOGA

3. Elin Lönnhager, 881015-6623
   c/o S O Johansson
   Sågbrogatan 7
   695 50 FINNERÖDJA

4. Dödsboet efter Birgitta Lönnhager
   c/o Advokat Bo Lindskog
   Drottninggatan 11
   702 10 ÖREBRO

   Målsägandebiträde och ombud för 1-4:
   advokaten Bo Lindskog
   Drottninggatan 11
   702 10 ÖREBRO

5. Länsförsäkringar Bergslagen
   Box 234
   701 44 ÖREBRO

6. Margareta Örn, 530824-7161
   Pl 6114, Östervik
   691 94 KARLSKOGA

7. Dan Andersson, 560929-6610
Pl 6114, Östervik
691 94 KARLSKOGA

**Tilltalad**
Kjell-Åke Johansson, 551130-8537
Frihetsberövande: Häktad
Aspa 54
711 93 LINDESBERG

Offentlig försvarare:
advokaten Lars Lundén
Box 197
721 06 VÄSTERÅS

---

## DOMSLUT

| BEGÅNGNA BROTT | LAGRUM |
|---|---|
| 1. Mord | 3 kap 1 § brottsbalken |
| 2. Misshandel | 3 kap 5 § brottsbalken |
| 3. Olaga frihetsberövande | 4 kap 2 § 1 st brottsbalken |
| 4. Olaga tvång | 4 kap 4 § 2 st brottsbalken |
| 5. Olaga hot | 4 kap 5 § 1 st brottsbalken |
| 6. Olaga hot | 4 kap 5 § 2 st brottsbalken |
| 7. Bedrägeri | 9 kap 1 § 1 st brottsbalken |

**PÅFÖLJD**
Fängelse på livstid

**SÄRSKILD RÄTTSVERKAN**
Den tilltalade åläggs att betala en avgift på femhundra (500) kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond

**BESLUT I ÖVRIGA FRÅGOR, SKADESTÅND M.M.**
1. Kjell-Åke Johansson skall utge skadestånd till Margareta Örn med tjugofemtusen (25 000) kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 6 september 2002 till dess betalning sker
2. Kjell-Åke Johansson skall utge skadestånd till Dan Andersson med trettiofemtusen (35 000) kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 6 september 2002 till dess betalning sker

3. Kjell-Åke Johansson skall utge skadestånd till Asta Holmstedt med sjuttiofemtusen (75 000) kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 27 maj 2002 till dess betalning sker
4. Kjell-Åke Johansson skall utge skadestånd till Elin Lönnhager med sjuttiofemtusen (75 000) kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 27 maj 2002 till dess betalning sker
5. Kjell-Åke Johansson skall utge skadestånd till Malin Lönnhager med sjuttiofemtusen (75 000) kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 27 maj 2002 till dess betalning sker
6. Kjell-Åke Johansson skall utge skadestånd till dödsboet efter Birgitta Lönnhager med nittontusenfemhundraåttiotre (19 583) kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 4 september 2002 till dess betalning sker
7. Kjell-Åke Johansson skall utge skadestånd till Länsförsäkringar Bergslagen med tiotusen (10 000) kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 31 maj 2002 till dess betalning sker
8. Elin Lönnhagers och Malin Lönnhagers skadeståndsyrkande om ersättning för framtida men ogillas
9. Lars Lundén tillerkänns av allmänna medel ersättning med tvåhundrafemtontusenfyrahundranittio (215 490) kr. Av beloppet avser 160 360 kr arbete, 42 670 kr tidsspillan och 12 460 kr utlägg. Mervärdesskatt ingår med 43 098 kr
10.Bo Lindskog tillerkänns av allmänna medel ersättning med åttioentusenniohundratjugosju (81 927) kr. Av beloppet avser 79 460 kr arbete, 2 150 kr tidsspillan och 317 kr utlägg. Mervärdesskatt ingår med 16 385 kr
11.Vad som utgått av allmänna medel skall stanna på staten
12.Kjell-Åke Johansson skall kvarbli i häkte till dess domen i ansvarsdelen vinner laga kraft mot honom
13.Tingsrätten förordnar enligt 7 kap 22 § sekretesslagen (1980:100) att sekretess skall gälla ifråga om uppgifterna i läkarintyg enligt 7 § lagen om personutredning i brottmål, aktbil 30, och rättspsykiatriskt utlåtande, aktbil 142

---

## YRKANDEN M.M.

**Åklagarens yrkanden**, se bilaga nr 1.

Åklagaren har nedlagt åtalet beträffande åtalspunkterna 1 f), m) och 15 samt överfört åtalspåståendet under punkten 1 q) till åtalspunkt 2.

Målet mot Dan Andersson och Margareta Örn (åtalspunkterna 8, 12 och 13) har avgjorts genom deldom den 7 oktober 2002.

Envar av Asta Holmstedt, Elin Lönnhager och Malin Lönnhager, dödsbodelägare i dödsboet efter Birgitta Lönnhager, har biträtt åtalet samt yrkat enligt ett alternativt gärningspåstående avseende åtalspunkten 11, se bilaga nr 2.

Envar av Asta Holmstedt, Elin Lönnhager och Malin Lönnhager har vidare yrkat ersättning av Kjell-Åke Johansson, Asta Holmstedt med 100 000 kr, varav 75 000 kr för sveda och värk och 25 000 kr för bestående men, Elin Lönnhager med 75 000 kr för sveda och värk till samt Malin Lönnhager med 75 000 kr för sveda och värk till. På angivna belopp har ränta enligt 6 § räntelagen yrkats från den 27 maj 2002 till dess full betalning sker. Elin Lönnhager och Malin Lönnhager har vidare förbehållit sig rätten att i framtiden yrka ersättning för bestående men.

Dödsboet efter Birgitta Lönnhager har yrkat ersättning av Kjell-Åke Johansson med 19 583 kr för begravningskostnader jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 4 september 2002 till dess full betalning sker.

Dan Andersson har yrkat ersättning av Kjell-Åke Johansson med 35 000 kr för kränkning av den personliga integriteten. Beloppet fördelar sig enligt följande. 15 000 kr (åtalspunkt 3), 5 000 kr (åtalspunkt 5), 10 000 kr (åtalspunkt 6) och 5 000 kr (åtalspunkt 10). På beloppet har Dan Andersson yrkat ränta jämlikt 6 § räntelagen från den 6 september 2002 till dess betalning sker.

Margareta Örn har yrkat ersättning av Kjell-Åke Johansson med 25 000 kr för kränkning. (åtalspunkt 6) På beloppet har Margareta Örn yrkat ränta enligt 6 § räntelagen från den 6 september 2002 till dess full betalning sker.

Frihetsberövande

Kjell-Åke Johansson har på grund av misstanke om brott, som prövats genom denna dom, som anhållen eller häktad varit berövad friheten sedan den 13 juni 2002; se vidare avräkningsunderlag. (Aktbilaga nr 150)

**Inledning**

Av utredningen framgår inledningsvis följande. Margareta Örn och Kjell-Åke Johansson träffades för omkring fem år sedan. Till en början bodde de tillsammans i Hedemora, men flyttade i augusti 2001 till Aspa. Kjell-Åke Johansson hade tidigare sysslat med hundträning. Eva Engström behövde hjälp med sin hund och på så vis kom hon i kontakt med Kjell-Åke Johansson under sommaren 2001. Eva Engström och hennes sambo var bekanta med Dan Andersson och Birgitta Lönnhager. Kvinnorna hade känt varandra sedan barndomen. Birgitta Lönnhager var ägare till en hund, som var kullsyskon till Eva Engströms hund. Det gemensamma hundintresset gjorde att Eva Engström sammanförde Dan Andersson och Birgitta Lönnhager med Kjell-Åke Johansson och Margareta Örn under hösten 2001. Dan Andersson och Birgitta Lönnhager hade sammanbott i Karlskoga i fyra år. Under hösten började de hälsa på i Aspa och tillbringade ibland helgerna hos Kjell-Åke Johansson och Margareta Örn. Vid besöken förtärdes en hel del alkohol, vilket Dan Andersson och Birgitta Lönnhager ej var vana vid. I takt med de allt tätare besöken i Aspa kom också kontakten med Eva Engström att tunnas ut. Kjell-Åke Johansson berättade om sina planer på att starta en kennel och försökte få Dan Andersson att ingå i ett kompanjonskap. Till slut startade Kjell-Åke Johansson kenneln på egen hand och anställde Dan Andersson i januari 2002. I samband därmed flyttade Dan Andersson till Aspa. Birgitta Lönnhager, som till en början studerade i Karlskoga, kom så småningom också att flytta till Aspa i månadsskiftet januari/februari 2002. Dan Andersson och Birgitta Lönnhager fick disponera två rum i den östra delen av huset.

Dan Andersson, Margareta Örn och Kjell-Åke Johansson har uppgivit ytterligare följande.

Dan Andersson. Birgitta Lönnhager var aktiv inom Missionsförbundet. Själv var han inte kyrkligt intresserad, men följde ibland med till gudstjänster. Efter det att kontakten med Kjell-Åke Johansson och Margareta Örn inletts åkte de ofta till Aspa på helgerna. Redan vid det första besöket förtärdes en hel del alkohol. Tidigare hade han druckit alkohol högst en gång per år. De första våldstendenserna hos Kjell-Åke Johansson visade sig i oktober 2001 och riktade sig mot Margareta Örn. I december 2001 blev det bråk mellan honom och Kjell-Åke Johansson, som utdelade slag mot både honom och Birgitta Lönnhager. Kjell-Åke Johansson försäkrade efteråt att det var en engångshändelse. De avbröt emellertid inte umgänget, eftersom de kände sig tvingade och hotade till att starta en firma med Kjell-Åke Johansson. Så småningom flyttade han själv till Aspa, eftersom det var mycket förberedelsearbete inför firmastarten. Han och Birgitta Lönnhager betalade inträdesavgiften till PRV och erlade även betalning för ett dataprogram (sammanlagt omkring 2 500 kr), men det bildades aldrig något bolag. Istället fick han aktivitetsstöd för att arbeta i Kjell-Åke Johanssons egen firma. Kjell-Åke Johansson tog hand om hans bankomatkort med motiveringen att det rörde sig om en spelskuld. Så fort han fick pengar var han tvungen att betala Kjell-Åke Johansson för diverse skulder, vilket ledde till att han i princip inte fick några pengar kvar. Han uppskattar att Kjell-Åke Johansson misshandlade Birgitta Lönnhager ett trettiotal gånger. Omfattningen ökade då det var ont om pengar i hushållet. Under maj månad tilltog misshandeln i form av sparkar. Vid samtliga dessa tillfällen fanns alkohol med i bilden. Även Margareta Örn gav sig på Birgitta Lönnhager, eftersom hon kände sig tvingad till det av Kjell-Åke Johansson. Tidigare umgicks Birgitta Lönnhager med sin dotter Elin var sjätte vecka i fyra timmar och med Malin var tredje vecka i tre timmar. Efter flytten till Aspa fick besöken ofta ställas in, eftersom Birgitta Lönnhager var helt blåslagen. Birgitta Lönnhager hade berättat för Kjell-Åke Johansson att hon led av sjukdomen trombocytopeni, en typ av blödarsjuka. Det gjorde att hon lätt fick blåmärken och behövde vila mycket. Kjell-Åke Johansson trodde inte på att Birgitta Lönnhager led av denna sjukdom. Kjell-Åke Johansson utsatte dem för ständiga hot. De skulle bli likviderade, hämtade av ”svarta vans” eller

också skulle han låta gräva ned dem. De tog hoten på allvar. Själv trodde han att Kjell-Åke Johansson var kapabel till vad som helst, eftersom denne föreföll helt likgiltig inför människors liv och död. Det är också anledningen till att han först inte berättade sanningen för polisen. Han hade inte ens förtroende för den egna advokaten. Han har mått väldigt dåligt sedan flytten till Aspa och funderade ett tag på att ta sitt liv. Han önskar att han hade reagerat på ett annat sätt mot det inträffade, men han hade inte styrkan att sätta sig upp mot Kjell-Åke Johansson.

Margareta Örn. Innan hon träffade Kjell-Åke Johansson levde hon ett normalt liv med arbete inom sjukvården och socialt umgänge med släkt och vänner. Det var hundintresset som förde dem samman och så småningom blev de sammanboende. Kjell-Åke Johansson hade om sitt tidigare liv endast berättat att han var tidigare straffad för rån och likvärdiga brott, men att dessa händelser låg femton år tillbaka i tiden. Deras förhållande var präglat av ständiga gräl, men trots det lämnade hon honom inte. Han hade hotat henne med att hon inte fick ta sina hundar med sig om hon gick och därför stannade hon hos honom. Kjell-Åke Johansson fick henne till att sluta sitt arbete för att istället bli ”målvakt” i dennes bolag "Astas hundbevaknings AB". Bolaget gick i konkurs inom ett år och hon dömdes därvid för bokföringsbrott och skattebrott. Skulderna i bolaget var omfattande. I samband härmed tog Kjell-Åke Johansson kommandot över hennes ekonomi och hon fick lämna ifrån sig sitt bankomatkort. Så småningom kom kontakten med vänner och anhöriga att upphöra helt. Kjell-Åke Johansson lade även beslag på Dan Anderssons och Birgitta Lönnhagers pengar. Av de fyra personer som bodde på Aspa var ingen förvärvsarbetande. Detta gjorde att man tillbringade i stort sett hela dygnet tillsammans med kortspelande och drickande. De var i princip aldrig ensamma. Om hon var ensam med Dan Andersson i ett rum blev Kjell-Åke Johansson oerhört svartsjuk. De olika former av bidrag de levde på gick till att finansiera alkoholkonsumtionen. Kjell-Åke Johansson drack även under dagtid, men verkade ändå alltid till synes opåverkad. Han skröt jämt om hur mycket han kunde dricka. Dan Andersson och Birgitta Lönnhager ville inte dricka alkohol, men Kjell-Åke Johansson tvingade dem. Det var ett evigt supande, kortspelande och misshandlande. Intensiteten ökade och det blev allt mer utstuderat. Kjell-Åke Johansson tyckte att Birgitta Lönnhager var fet, ful, äcklig och bedrövlig och det var därför det mesta

obehagligheterna gick ut över henne. De hot som Kjell-Åke Johansson uttalade tilltog också allt mer. Han hotade med kontakter inom den undre världen och polisen i USA. Han berättade att han skaffat vapen och att han hade en pistol gömd någonstans. Han påpekade dessutom ofta vilken utomordentlig hörsel han hade, vilket gjorde att han hörde om de försökte använda telefonen om natten. Vid fem tillfällen försökte hon under alkoholpåverkan rymma från fastigheten, men hämtades tillbaka av Kjell-Åke Johansson. Förutom vid dessa tillfällen var hon ensam bara vid två tillfällen under våren 2002 och det var då hon åkte till Karlskoga. Birgitta Lönnhager hade redan under hösten 2001 berättat att hon led utav en blodssjukdom, av vilken hon varit nära att förblöda vid fem års ålder. Kjell-Åke Johansson försökte få henne till att söka sjukbidrag på grund av sjukdomen och den skolios hon led av, men det gjorde inte Birgitta Lönnhager. Kjell-Åke Johansson menade då att hon ljög om sjukdomen. Hon var själv delaktig i misshandeln av Birgitta Lönnhager, eftersom hon tvingades till detta av Kjell-Åke Johansson. Misshandeln har dock endast varit ringa, men många gånger har hon även skyddat Dan Andersson och Birgitta Lönnhager. Anledningen till att hon till en början inte berättade sanningen för polisen var att hon alltjämt var rädd för Kjell-Åke Johansson. Idag anklagar hon sig själv för det inträffade, eftersom hon inte gjorde mer för att stoppa Kjell-Åke Johansson. Tillvaron på Aspa var dock som ett vakuum, ett vansinnigt kaos där de var helt avskärmade från omvärlden.

Kjell-Åke Johansson. Åklagaren har på ett korrekt sätt berättat om hur de träffades. I och med flytten till Aspa försämrades hans och Margareta Örns förhållande. Alkoholkonsumtionen ökade och det hände att de slogs. Dan Andersson och han diskuterade ett gemensamt projekt i form av ett aktiebolag, men för att Dan Andersson skulle kunna få en praktikplats valde han att starta en enskild firma istället. Dan Andersson beviljades praktiken via arbetsförmedlingen i Lindesberg och påbörjade den i februari 2002. I samma veva flyttade denne också ut till Aspa. De rum som Dan Andersson och Birgitta Lönnhager bodde i hade de disponerat sedan augusti året innan. Dan Andersson och Birgitta Lönnhager tackade sällan nej till sprit och de drack sig alla berusade i princip varje dag. De konsumerade såväl sprit från Systembolaget som hembränt och det var Dan Andersson och han som inhandlade spriten. I samband med att de drack alkohol brukade de spela kort. Birgitta Lönnhager spelade om fantasisummor vilket gjorde honom arg. När han dricker blir han aggressiv och tappar

kontrollen, och det var därför som han började ge sig på Birgitta Lönnhager. Alkoholen har styrt honom. Han tänker inte på vad som händer då han dricker. Det var egentligen ingenting annat i hennes uppträdande som retade honom mer än att hon spelade "vansinnigt". Det stämmer att han dokumenterat Birgitta Lönnhager, men enbart för att förhindra att hon kliade i sina sår. Det var aldrig meningen att bilderna skulle skickas till någon. Birgitta Lönnhager hade berättat för honom att hon led av en blodsjukdom. Eftersom han själv ej intresserar sig för medicin och sjukvård reflekterade han inte närmare över innebörden av detta. De var inte isolerade från omvärlden på Aspa. Dan Andersson åkte ensam till Karlskoga vid 2-3 tillfällen och Margareta Örn åkte ibland och hälsade på sina föräldrar. Han har således inte förhindrat att de upprätthållit kontakt med omvärlden. Närmaste grannhus ligger enbart 100-200 meter längre bort och de var ofta i kontakt med grannarna. Alla i hushållet på Aspa förfogade över sina egna pengar. Han vet inte varför de ansåg att de inte kunde ta kontakt med omvärlden, möjligtvis var de rädda för honom.

**DOMSKÄL**

Enskilt anspråk; se under rubriken Skadestånd.

Skuldfrågor

Kjell-Åke Johansson har inledningsvis huvudsakligen förnekat gärningarna, därefter erkänt dem med undantag för ansvar för mord, alternativt vållande till annans död, men sedan under förhören återtagit erkännanden, varför hans inställning till åtalen härefter får utläsas ur redovisningen av hans berättelse nedan.

Åtalspunkt 1. Grov misshandel

Förhör har hållits med Dan Andersson, Margareta Örn och Kjell-Åke Johansson.

a)

Margareta Örn. Kjell-Åke Johansson misshandlade Birgitta Lönnhager vid ytterligare tillfällen. Vid ett tillfälle beordrade han ut dem allihop i trädgården. Han tvingade

Birgitta Lönnhager att gå på den ruttna spången över bäcken på fastigheten. När hon började gå knuffade han henne så att hon trillade i vattnet. Det var iskallt i vattnet. Birgitta Lönnhagers arm var bruten vid tillfället. Sedan fick hon vada upp och ner i bäcken och så fort hon försökte kliva upp så tryckte han ned henne igen. Till slut tappade hon skorna och vadade omkring i strumplästen. Utöver åtalen under p 1 b- r uppskattar hon att Kjell-Åke Johansson misshandlat Birgitta Lönnhager vid cirka 20 tillfällen.

b)

Dan Andersson. Kjell-Åke Johansson ville att Birgitta Lönnhager skulle bekänna att hon misshandlat sina barn och körde därför en elektrisk skruvdragare i hennes båda öron. Det gjorde ont på Birgitta Lönnhager, som skrek av smärta. Efteråt rann det blod ur hennes ena öra. Händelsen inträffade någon gång i mitten på februari och utspelade sig i köket, efter det att samtliga förtärt alkohol.

Margareta Örn. Hon såg Kjell-Åke Johansson gå emot Birgitta Lönnhager, som befann sig i köket med en påslagen elektrisk skruvdragare. Hon upplevde det hela som så obehagligt att hon höll för öron och ögon. Därför såg hon inte närmare hur det hela gick till. Efteråt blödde dock Birgitta Lönnhager ur båda öronen.

Kjell-Åke Johansson. Han har inget minne av skruvdragaren. Den har alltid varit ur funktion. Han ifrågasätter dock inte vad Dan Andersson och Margareta Örn uppgivit. Minnena är dåliga, eftersom han drack mycket under den aktuella perioden.

c)

Dan Andersson. De satt alla i köket någon gång i mars eller april i år. Samtliga hade druckit alkohol. Kjell-Åke Johansson var väldigt arg, framförallt på Birgitta Lönnhager som han menade betedde sig som ett "svin" och därför inte förtjänade att leva. Kjell-Åke Johansson kastade med knivarna ur den grå lådan. En kniv studsade mot köksbordet och träffade Birgitta Lönnhager i det vänstra bröstet där den blev sittande med blodflöde som följd. Birgitta Lönnhager tog bort kniven. Kjell-Åke Johansson visade ingen reaktion när kniven träffade Birgitta Lönnhager, utan menade att hon fick skylla sig själv. Han ville själv att de skulle åka med Birgitta Lönnhager

till lasarettet, eftersom kniven var smutsig och såret djupt, men det tillät inte Kjell-Åke Johansson.

Margareta Örn. Kniven var nog avsedd att träffa bordet och inte Birgitta Lönnhager, som dock blev träffad i bröstet. Kniven orsakade ett djupt sår. Hon minns inte om det var tal om att åka till lasarettet eller ej.

Kjell-Åke Johansson. Han hade endast avsikt att kasta kniven i bordet, eftersom han var arg över några spelskulder, men den studsade på Birgitta Lönnhager. Efteråt bad han Margareta Örn kontrollera såret. Det är möjligt att han uttryckte att Birgitta Lönnhager fick skylla sig själv; han ifrågasätter inte vad de andra uppgivit.

d)

Dan Andersson. Händelsen inträffade i april, när samtliga befann sig i köket. Kjell-Åke Johansson bråkade med Birgitta Lönnhager och sparkade undan stolen för henne, varpå hon föll omkull. Sedan bröt Kjell-Åke Johansson upp armen bakom ryggen på henne under omkring fem minuter. Birgitta Lönnhager sade åt honom att sluta. Efteråt hade hon svårt att röra höger arm. Armen fungerade dåligt.

Margareta Örn. Hon minns att Kjell-Åke Johansson gjorde något med Birgitta Lönnhagers högra arm, som medförde att hon inte kunde använda armen. Kjell-Åke Johansson tyckte då att Birgitta Lönnhager "sjåpade sig". Hon tror att det hela inträffade två veckor före den händelse då armen bröts. En vecka före Birgitta Lönnhager avled hände något ytterligare med armen.

Kjell-Åke Johansson. Han har inget minne av att han skulle ha skadat Birgitta Lönnhagers högra arm. Han ifrågasätter dock inte riktigheten i vad de övriga uppgivit.

e)

Dan Andersson. De hade druckit alkohol och bestämde sig för att äta en bit mat innan de gick och lade sig. Kjell-Åke Johansson, som satt mitt emot Birgitta Lönnhager, tyckte att hon åt för sakta, varför han kastade en kniv mot hennes näsa. Härpå reste

Birgitta Lönnhager sig upp och tog bort kniven som fastnat. Kniven hade lika gärna kunnat träffa ögonen. Kjell-Åke Johansson tyckte att hon fick skylla sig själv.

Margareta Örn. Birgitta Lönnhager hade ett snitt i näsan, men hon kommer inte ihåg hur det uppstått. Hon tror att en kniv orsakade skadan, i vart fall uppstod skadan inte när Birgitta Lönnhager ramlade.

Kjell-Åke Johansson. Han kastade en bordskniv mot Birgitta Lönnhagers näsa, eftersom de bråkat om några spelskulder. Hon hade spelat helt vansinnigt och satsat orimliga summor då de spelade poker. Kniven träffade mjukdelen av näsan. Händelsen inträffade i början på maj, det kan stämma att det var den 4:e maj.

f)
Åtalet nedlagt.

g)
Dan Andersson. Kjell-Åke Johansson utdelade knytnäveslag eller sparkar mot Birgitta Lönnhagers ansikte. Möjligtvis använde denne också något föremål när han slog. Efteråt sade Birgitta Lönnhager att näsan var konstig. Kjell-Åke Johansson försökte reparera skadan. Det "krasade" då om näsan. Han tror att det hände i april i år. Birgitta Lönnhager hade kvar såret på näsan länge.

Margareta Örn. Kjell-Åke Johansson kan ha slagit Birgitta Lönnhager med en golvmopp, men hon är osäker på om det är just den här händelsen. Hon såg att Birgitta Lönnhager hade sår på näsan. Kjell-Åke Johansson tog i hårt för att föra ihop sårkanterna, vilket gjorde väldigt ont på Birgitta Lönnhager, som skrek och grimaserade. Såren på näsan gick upp flera gånger.

Kjell-Åke Johansson. Han var arg och slog med en golvmopp mot spisen, men råkade träffa Birgitta Lönnhagers näsa. Han har inget minne av att näsan skull ha "krasat" eller att det skulle ha uppstått en fraktur. De skador på näsan som Birgitta Lönnhager uppvisar på fotografier kan han nog ha orsakat.

h)

Dan Andersson. Kjell-Åke Johansson slog upp såren på näsan omkring 14 dagar efter det att den första skadan uppstått.

Margareta Örn. Birgitta Lönnhagers mor Asta Holmstedt var på besök påskafton 2002 och då var skadorna på Birgitta Lönnhagers näsa läkta. Efter det slog Kjell-Åke Johansson upp såret igen.

Kjell-Åke Johansson. Han har inga minne av händelsen men ifrågasätter inte de uppgifter som lämnats.

i)

Dan Andersson. Birgitta Lönnhager befann sig ute på gårdsplanen och var berusad. Hon ramlade och slog pannan i gruset, varpå ett "glipande sår" uppstod från ögonbrynet och cirka fem centimeter uppåt. Han hjälpte henne in i köket. Kjell-Åke Johansson tvättade såret och började sedan sy igen det. Hon blev inte tillfrågad om hon ville att såret skulle sys igen. Hon svimmade av smärtan. Han ville då att de skulle åka med henne till lasarettet, men Kjell-Åke Johansson menade att det var som att anmäla sig själv. Händelsen inträffade någon gång mellan den 6:e och den 18:e maj 2002.

Margareta Örn. Om någon frågade vad som hänt med Birgitta Lönnhagers panna, skulle man enligt Kjell-Åke Johansson påstå att Dan Andersson knuffat henne ute på gården. Hon minns inte exakt hur såren uppstod, men det hände någon gång mellan den 21 och den 26 maj 2002. Kjell-Åke Johansson rakade håret på Birgitta Lönnhager i samband med denna händelse. Hon såg att såret var så djupt att det behövdes sys, varpå Kjell-Åke Johansson tog vanlig sytråd och en vanlig synål och började sy. Hon kunde inte titta, eftersom det såg så hemskt ut. Kjell-Åke Johansson stod bakom Birgitta Lönnhager, som fick luta sig bakåt. Såret var inte rengjort utan fullt av grus då han började sy. Han var arg och skällde på Birgitta Lönnhager för att hon "sjåpade sig". Hon vet inte om Birgitta Lönnhager protesterade, eftersom hon höll för öronen, men det är möjligt. Birgitta Lönnhager svimmade av smärta och då blev Kjell-Åke Johansson ännu argare.

Kjell-Åke Johansson. Det stämmer att han sydde ihop skadan utan bedövning, eftersom det verkade som om hon ville ha hjälp. Han frågade dock inte om han skulle sy. Hon var full och sade inte så mycket. Han ville inte åka till lasarettet, eftersom hon uttryckt att hon var rädd för läkare och sprutor, vilket även Dan Andersson bekräftade.

j)

Dan Andersson. Kjell-Åke Johansson slog Birgitta Lönnhager 2-3 gånger med en golvmopp, som denne vevade omkring sig. Han själv blev också träffad. Även i taket uppstod märken. Efteråt var skaftet krokigt och slängdes därför.

Margareta Örn. Kjell-Åke Johansson använde golvmoppen mot Birgitta Lönnhager vid fler än två tillfällen. Sammanlagt har tre golvmoppar gått sönder, efter det att Kjell-Åke Johansson slagit med dem. När han slog Birgitta Lönnhager träffade han rygg, ben och rumpa. Han har aldrig slagit med moppen mot spisen.

Kjell-Åke Johansson. Han har endast använt golvmoppen två gånger, eftersom han bara köpt två golvmoppar. Den första golvmoppen slog han sönder mot spisen, efter det att han slagit Birgitta Lönnhager.

k)

Dan Andersson. Han var inte med då denna händelse inträffade, men kom in i köket och såg då att Birgitta Lönnhager hade svårt att röra sig. Hon satt på golvet. Kjell-Åke Johansson och Margareta Örn var närvarande. Han försökte hjälpa Birgitta Lönnhager, eftersom hon inte mådde bra. Hon hade svårt att gå och han ville att de skulle ta henne till lasarettet. Birgitta Lönnhager var visserligen berusad då det hände, men svårigheten att gå kvarstod även nästa dag. Händelsen inträffade någon av de sista dagarna i hennes liv. Hon hade inget hår vid tillfället.

Margareta Örn. Händelsen inträffade natten den 25 maj 2002. Kjell-Åke Johansson vred Birgitta Lönnhagers huvud mer än 45 grader. Till en början spände Birgitta Lönnhager emot, men han var starkare. Det måste ha gjort väldigt ont på Birgitta Lönnhager.

Kjell-Åke Johansson. Han vred Birgitta Lönnhagers huvud vid ett tillfälle i mars. Hon hade då nackspärr och hade bett honom om hjälp. Birgitta Lönnhager upplevde inget obehag av att han vred huvudet. Han har inget minne av att han skulle ha vridit hennes huvud i maj, men han utesluter inte att det kan ha inträffat.

I)

Dan Andersson. Händelsen inträffade i början på maj 2002. Kjell-Åke Johansson var arg på Birgitta Lönnhager och sparkade därför undan stolen för henne där hon satt. Sedan bröt denne upp hennes arm tills det hördes "ett knäpp". Han och Margareta Örn förstod genast att armen gått av, vilket de sade till Kjell-Åke Johansson. Denne menade dock att armen endast var ur led. För att avhjälpa skadan tog Kjell-Åke Johansson tag i armen och drog för att räta ut den. Birgitta Lönnhager skrek av smärta. Efteråt kunde hon inte lyfta armen och inte heller använda den. Armen svullnade mer och mer.

Margareta Örn. Händelsen inträffade i slutet av april 2002. Kjell-Åke Johansson och Birgitta Lönnhager bråkade, varpå Kjell-Åke Johansson tog tag i Birgitta Lönnhagers arm och vred den bakåt. Han höll i armen med sin ena arm och tog spjärn med den andra och vred tills det "smällde till" ordentligt. Det syntes tydligt att armen var av eftersom den var ""rörlig mitt på benet" och man kunde se en brottyta. När hon och Dan Andersson uppmärksammade Kjell-Åke Johansson på detta menade Kjell-Åke Johansson att det bara var en muskelknuta. Han tycktes förvissa sig om att så var fallet och förklarade att det hela kunde behandlas med massage, kyllera och en hästlinda. Han lindade armen, som svullnade upp allt mer. Sedan drog Kjell-Åke Johansson allt vad han orkade och vred och masserade armen med rejäla tag. Birgitta Lönnhager grimaserade av smärta och protesterade högljutt. Kjell-Åke Johansson måste med sina relativt goda sjukvårdskunskaper ha insett att armen var av; ändå tillät han inte att de förde Birgitta Lönnhager till lasarettet.

Kjell-Åke Johansson. Det som Dan Andersson berättat är i huvudsak riktigt, bortsett från att armen inte gick av. Den skada som påvisats under obduktionen måste ha uppstått då Birgitta Lönnhager ramlade. Han tog tag i hennes vänstra arm då Birgitta Lönnhager stod vid kylskåpet och vred så att hon ramlade omkull. Birgitta Lönnhager

kunde använda armen efteråt, alltså var den ej bruten. Han har inget minne av att de andra skulle ha sagt att hon behövde komma till lasarettet, men han ifrågasätter inte uppgiften. Händelsen inträffade i månadsskiftet april/maj 2002.

m)
Åtalet nedlagt.

n)
Dan Andersson. Han har ett svagt minne av att Kjell-Åke Johansson stuckit Birgitta Lönnhager i armen men minns i övrigt inte händelsen.

Margareta Örn. Kjell-Åke Johansson träffade Birgitta Lönnhager med en kniv i vänster sida. Birgitta Lönnhager försökte värja sig men utan att lyckas. Var kniven träffade är svårt att säga. Kjell-Åke Johansson har troligen stuckit henne med kniven även vid andra tillfällen.

Kjell-Åke Johansson. Han stack Birgitta Lönnhager i skinkan vid ett tillfälle då han var arg. Detta hände någon gång i april 2002. Han har inte stuckit henne i bröstet.

o)
Dan Andersson. Händelsen inträffade i maj 2002, eftersom Birgitta Lönnhager vid tillfället var omplåstrad i pannan. Kjell-Åke Johansson tände eld på bandaget med hjälp av en cigarettändare. Han släckte elden, men bandaget brändes sönder och smälte. Birgitta Lönnhager var skräckslagen, men upplevde troligen ingen direkt smärta. Birgitta Lönnhager var dock rädd. Själv fick han brännskador i händerna av att släcka elden.

Margreta Örn. Händelsen inträffade någon gång under Birgitta Lönnhagers sista dagar i livet. Kjell-Åke Johansson försökte tända eld på Birgitta Lönnhagers bandage med hjälp av en cigarettändare.

Kjell-Åke Johansson. Han har inget minne av händelsen men ifrågasätter inte vad de andra berättat.

p)

Dan Andersson. Han hade bråkat med Birgitta Lönnhager i köket och Kjell-Åke Johansson ville sätta stopp för det. Kjell-Åke Johansson sade åt dem att följa med ut i garaget, vilket de gjorde av rädsla för att han annars skulle ha slagit ihjäl dem i köket. Även Margareta Örn följde med. Han fick kliva upp på en bänk, som stod i garaget. Kjell-Åke Johansson klev upp på en trappstege och fäste ett spännband mellan hans huvud och takbjälken. Han fick stå snett nedanför bjälken och kunde röra sig lite grann. Bänken var dock väldigt ranglig. Sedan hällde Kjell-Åke Johansson spillolja över Birgitta Lönnhager och började jaga henne runt bilen, som stod parkerad i garaget. När Birgitta Lönnhager ramlade framför hans fötter började Kjell-Åke Johansson bränna hennes fötter och vänstra arm med en gasolbrännare. Armen var bandagerad och det började brinna i bandaget. Sedan hällde Kjell-Åke Johansson spillolja på hans skor och började bränna. Det blev väldigt varmt och fräste samtidigt som det gjorde ont. Slutligen brände Kjell-Åke Johansson av spännbandet. Han trodde att Kjell-Åke Johansson skulle hänga honom och därefter elda upp Birgitta Lönnhager. Han fruktade för sitt liv.

Margareta Örn. Hon vet inte vad Kjell-Åke Johansson sade till Dan Anderson och Birgitta Lönnhager, men de vågade inte annat än att följa med ut i garaget. I garaget beordrade Kjell-Åke Johansson upp Dan Andersson på en bänk och knöt en snara mellan dennes huvud och takbjälken. Kjell-Åke Johansson berättade att han kunde knyta snaror på två olika sätt, det senare skulle knäcka nacken direkt och det var så han band snaran. Sedan tände Kjell-Åke Johansson blåslampan och hällde spillolja över Birgitta Lönnhager. Hon försökte värja sig och skydda sina fötter, men Kjell-Åke Johansson hade trängt in henne i ett hörn så hon inte kunde komma förbi. Han tände eld på hennes bandage.

Kjell-Åke Johansson. Han var arg på Birgitta Lönnhager för spelskulderna och fick dem alla fyra att gå ut i garaget, där han planerade att skrämma Birgitta Lönnhager. Han hotade aldrig med att ta livet av dem i köket. Väl ute i garaget satte han upp snaran och sade åt Dan Andersson att kliv upp på bänken. Bänken stod relativt stadigt i gruset. Han spände aldrig spännbandet. Sedan hällde han spillolja över Birgitta Lönnhagers kropp för att skrämma henne. Därefter tände han gasolbrännaren och

brände hennes fötter och vänstra arm. Hon bar ett bandage vid tillfället och detta började brinna. Han vet inte vem som släckte elden. Sedan brände han Dan Anderssons fötter. Denne steppade runt för att inte bränna sig. Birgitta Lönnhager fick en otäck skada, som var kvar fram till hennes död. Händelsen inträffade i månadsskiftet april/maj. Han förstår att Dan Andersson och Birgitta Lönnhager fruktade för sina liv.

q)
Överfört till åtalspunkt 2.

r)
Dan Andersson. Händelsen inträffade den 23 eller 24 maj 2002. Birgitta Lönnhager var i väldigt dåligt skick vid tillfället. Hon hade svårt att röra sig och var blåslagen över hela kroppen. Hon stod med ryggen mot spisen i köket då Kjell-Åke Johansson kom in och sparkade henne upprepade gånger i mellangärdet. Kjell-Åke Johansson sparkade 2-3 gånger och måttade varje gång 3-4 sparkar. Birgitta Lönnhager fick ont och blev sängliggande den 25 maj 2002. Från det att hon blev sängliggande bar hennes ben inte längre, utan de fick hjälpa henne på toaletten dagen efter. Birgitta Lönnhager hade även kissat på sig. Det verkade som om hon hade feber för hon var het och törstig. Han ville åka med henne till lasarettet men Kjell-Åke Johansson menade att Birgitta Lönnhager bara hade "fylleben".

Margareta Örn. Kjell-Åke Johansson sparkade Birgitta Lönnhager minst tre gånger då hon stod vid diskbänken. Han sparkade i huvudhöjd och över huvudet men träffade även i magen. Han uppgav att han ville se hur Birgitta Lönnhager kunde försvara sig. När Birgitta Lönnhager ramlade omkull sparkade han henne i magen. Han var ursinnig på henne då han gjorde detta. Birgitta Lönnhagers allmäntillstånd var redan dåligt och försämrades kraftigt av sparkarna. De fick inte ta henne till lasarettet för Kjell-Åke Johansson.

Kjell-Åke Johansson. Han har inget minne av händelsen, eftersom han drack mycket den 21 och den 24 maj 2002. Han ifrågasätter dock inte vad de andra berättat.

Åtalspunkt 2. Olaga tvång, grovt brott och/eller grov misshandel

q)
Gärningsbeskrivningen överförd från åtalspunkt 1 att ingå under åtalspunkt 2.

a)
Dan Andersson. Han tror att händelsen inträffade före händelsen med den brutna armen, men det har hänt flera gånger varför han är osäker. Kjell-Åke Johansson beordrade Birgitta Lönnhager att springa runt på gården medan han slog henne med ett hundkoppel 10-15 gånger över rygg, ben och rumpa. Sedan gick Kjell-Åke Johansson till garaget och hämtade en longerpiska, som han använde mot henne cirka 7-10 gånger. Det hela pågick omkring 20-30 minuter. Birgitta Lönnhager reagerade med smärta och skräck till följd av händelsen. Piskan slogs slutligen av mot kroppen och marken. Då tog Kjell-Åke Johansson resterna av piskan och tryckte den mot Birgitta Lönnhagers hals. Hon blev blå i ansiktet och fick svårt att andas. Hon hade även svårt att prata efteråt. Han och Margareta Örn bad honom sluta, men de vågade själva inte ingripa. Händelsen kan ha inträffat den 6 april 2002, men något liknande upprepades ytterligare minst två gånger. Vid ett tillfälle sprang Birgitta Lönnhager runt i strumplästen på gruset.

Margareta Örn. Kjell-Åke Johansson har slagit Birgitta Lönnhager med koppel och piska vid två tillfällen, under förevändning att hon skulle ha slagit hunden Bamse. Vid ett tillfälle gick piskan av. Kjell-Åke Johansson fortsatte då att slå henne med ett hundkoppel. Han tvingade henne att springa runt på grusplanen utan skor. När hon stannade till blev Kjell-Åke Johansson arg och sade att han inte gett henne lov. Birgitta Lönnhager bad honom att sluta. Hon var i dålig kondition, men detta påverkade inte Kjell-Åke Johansson. Vid ett tillfälle har Kjell-Åke Johansson tryckt ett föremål mycket hårt mot Birgitta Lönnhagers hals. Hon vet ej om det är samma händelse.

Kjell-Åke Johansson. Händelsen inträffade den 6 april 2002 och inte vid något ytterligare tillfälle. Det kom fram att Birgitta Lönnhager slagit sin hund Bamse med ett koppel. Han blev arg över detta och slog Birgitta Lönnhager därför med det

hundkoppel han hade i handen. De befann sig ute på gården, som då var fylld med bergkross. Senare på dagen slog han henne med en longerpiska. Birgitta Lönnhager sprang runt för att undvika slag och han sade också åt henne att springa. Han slog 3-5 slag med piskan och ytterligare fler gånger med kopplet. Piskan gick av då den träffade backen. Han träffade Birgitta Lönnhager med piskan över ryggen och rumpan och med hundkopplet över rumpan. Till en början bar Birgitta Lönnhager träskor, men dessa tappade hon senare. Hon fick springa 15-20 varv på gårdsplanen eftersom hon behövde motionera. Han såg inte att Birgitta Lönnhager fick några blåmärken av slagen men han såg inte heller efter. Han vet inte varför han i tidigare förhör berättat att det hela var som på cirkus.

b)

Dan Andersson. Kjell-Åke Johansson tvingade vid ett tillfälle in någon sorts krydda i Birgitta Lönnhagers mun. Detta inträffade någon gång i månadsskiftet mars/april. Han har inte sett Kjell-Åke Johansson använda några kryddor mot hennes sår.

Margareta Örn. Kjell-Åke Johansson har vid 2-3 tillfällen bänt upp Birgitta Lönnhagers käkar och hällt salt och peppar i hennes mun. Han har vid ett tillfälle även strött salt och peppar över sår, som Birgitta Lönnhager haft. Han tvingade även henne till att göra detta mot Birgitta Lönnhager, men hon kunde inte bända upp käkarna. Kjell-Åke Johansson blev då vansinnig och tog tag i käkarna med våld.

Kjell-Åke Johansson. Han har inget minne av händelsen, men utesluter inte att det verkligen inträffat.

c)

Dan Andersson. Händelsen inträffade någon gång under Birgitta Lönnhagers sista dagar i livet. Birgitta Lönnhager nickade till då de satt och spelade kort och Kjell-Åke Johansson blev då arg. Kjell-Åke Johansson tog en hink med skurvatten och hundurin och skvätte med en skopa innehållet över Birgitta Lönnhager. Kjell-Åke Johansson visste mycket väl vad hinken innehöll. Slutligen tömde han hela hinken över henne. Birgitta Lönnhager hade bandage i ansiktet som blev alldeles blöta. När Birgitta Lönnhager kvicknade till tvingade Kjell-Åke Johansson henne att torka upp urinen

från golvet, eftersom det var hon som grisat ned. Margareta Örn och han själv fick inte hjälpa till. När Birgitta Lönnhager var för långsam blev Kjell-Åke Johansson arg och hämtade en sten på gården som han kastade mot köksrutan.

Margareta Örn. Birgitta Lönnhager hade bandage på armen och om huvudet, som blev alldeles blöta. Kjell-Åke Johansson har skvätt vatten över Birgitta Lönnhager vid mer än ett tillfälle.

Kjell-Åke Johansson. Han har vid ett tillfälle hällt vatten över Birgitta Lönnhager, då hon somnat vid matbordet. Det hände någon gång i mars eller april. Birgitta Lönnhager hade inga bandage på sig då. Han ifrågasätter dock inte vad de andra berättat.

d)

Dan Andersson. Kjell-Åke Johansson skulle använda sprayen på Birgitta Lönnhagers sår på näsan. Birgitta Lönnhager ville inte att Kjell-Åke Johansson skulle spraya henne i ansiktet. Kjell-Åke Johansson skrattade då han sprayade henne i hela ansiktet. Det var inget skämt, utan Kjell-Åke Johansson ville enbart förnedra Birgitta Lönnhager, vilket han lyckades med. Kjell-Åke Johansson njöt av att förnedra henne. Händelsen inträffade den 6:e maj 2002.

Margareta Örn. Kjell-Åke Johansson hade inte för avsikt att skämta med Birgitta Lönnhager, vare sig då han sprayade henne i ansiktet med sprayen eller då han efteråt fotograferade henne. Istället tog han bilden för att skicka den till Socialen och till Birgitta Lönnhagers barn.

Kjell-Åke Johansson. Det foto som uppvisar Birgitta Lönnhager med metallspray i ansiktet är tagen den 6:e maj 2002. Händelsen inträffade i samband med att bilden togs. Han sprayade henne på näsan med sårsprayen för att avhjälpa den infektion som uppstått. Resten av ansiktet sprayade han bara för att skoja. Birgitta Lönnhager bad honom visserligen inte att spraya henne i ansiktet, men hon tyckte att det var skönt efteråt. Fotot tog han för att skämta med henne.

e)

Dan Andersson. De befann sig nere i källaren, då Kjell-Åke Johansson beordrade Birgitta Lönnhager att hålla i spånskivan medan han sågade. Hon var rädd och drog undan händerna och då blev Kjell-Åke Johansson arg. Kjell-Åke Johansson sågade enbart för att skrämma henne.

Margreta Örn. De befann sig nere i källaren, då Kjell-Åke Johansson beordrade Birgitta Lönnhager att hålla i spånskivan medan han sågade. Kjell-Åke Johansson var väldigt arg vid tillfället. Han sågade i skivan enbart för att skrämma Birgitta Lönnhager; det pågick annars inga arbeten i källaren vid den tidpunkten. Själv vände hon sig bort och blundade, eftersom hon var övertygad om att Kjell-Åke Johansson skulle såga i Birgitta Lönnhager. Därefter såg hon hur han slog ut kilen ur brädan.

Kjell-Åke Johansson. Han befann sig i källaren med Birgitta Lönnhager och bad henne hålla i spånskivan så den skulle stå stadigt. Sedan sågade han ett jack i skivan medan hon höll i. Syftet var att såga ut ett handtag så att spånskivan lättare skulle gå att flytta. Han hade ingen avsikt att skada Birgitta Lönnhager och han sågade heller aldrig nära hennes händer.

f)

Dan Andersson. Kjell-Åke Johansson tyckte att Birgitta Lönnhagers arm skulle sträckas ut och band därför fast henne vid en trappstege där hon skulle ligga hela natten. Birgitta Lönnhager ville inte detta och protesterade därför då hon blev fastbunden vid den vänstra armen. Armen var vid tillfället öm och svullen, eftersom armbrottet bara låg en vecka tillbaka i tiden. När hon legat fastbunden under 15-20 minuter lyckades hon ta sig loss. Kjell-Åke Johansson blev då arg.

Margareta Örn. Den beskrivning som de övriga lämnat är korrekt. Hon minns även ett annat tillfälle då Kjell-Åke Johansson bundit fast Birgitta Lönnhager.

Kjell-Åke Johansson. Birgitta Lönnhager låg på sängen i sovrummet. Han ställde en trappstege bakom hennes huvudkudde och lade upp hennes vänstra arm på denna, eftersom hon sagt att hon ville ha hjälp med att sträcka ut armen. De andra var också

närvarande när han band fast henne. Sedan gick han därifrån och när han efter omkring fem minuter kom tillbaka hade Birgitta Lönnhager tagit sig loss. Han slog henne då mot den högra armen, eftersom han inte ville att hon skulle klia i såren. Han har inget minne av att han skulle ha talat hotfullt då han band fast Birgitta Lönnhager eller att hon skulle ha reagerat på det slag hon fick. Han har aldrig upplevt att Birgitta Lönnhager skulle ha varit rädd för honom. Han hade inte för avsikt att skada henne utan ville enbart hjälpa henne.

g)

Dan Andersson. Händelsen inträffade i slutet av maj, eftersom Birgitta Lönnhagers arm var av. Kjell-Åke Johansson var arg på henne och hotade att skicka hundarna på henne. Han band fast henne i en stol runt magen och benen, alltmedan hon protesterade. På den högra armen satte han bettarmen, som han band fast i stolen och sedan trädde han en röd strumpa på den vänstra, brutna armen. Strumpan var också avsedd för betträning. Sedan släppte Kjell-Åke Johansson rottweilern på Birgitta Lönnhager. Han kunde se att hon var livrädd, även om hon inte sade något. Efter en stund tog Kjell-Åke Johansson bort rottweilern och pekade på den brutna armen, men hunden attackerade bettarmen på nytt. Den började dra runt Birgitta Lönnhager med stolen, men stolen välte aldrig. Sedan hämtade Kjell-Åke Johansson en schäferhund och lät den attackera på samma sätt. Kjell-Åke Johansson var nykter vid tillfället.

Margareta Örn. Birgitta Lönnhagers arm var bruten när händelsen inträffade. Kjell-Åke Johansson band henne runt magen och fötterna vid en stol och satte bettarmen på den högra armen, som bands fast i 90 graders vinkel. Birgitta Lönnhager hade ingen möjlighet att ta sig loss. När hundarna attackerat en stund frågade han om han skulle sätta bettarmen på den vänstra, brutna armen istället, men det gjorde han aldrig. Hon tror att hundarna lyckades dra omkull stolen men hon är inte helt säker.

Kjell-Åke Johansson. På eftermiddagen den 10 maj 2002 befann sig alla fyra i köket. De hade druckit en del alkohol. Birgitta Lönnhager hade uttryckt att hon ville känna på hur det kändes att bli biten av hundarna, när man har bettarmen på sig. Han band fast henne i en köksstol för att hon skulle sitta stadigt. Sedan satte han bettarmen på den högra armen. Den vänstra armen, som var bruten, lät han hänga fritt. Fötterna var

också fria för att Birgitta Lönnhager skulle kunna spjärna emot. Hon protesterade inte när hon blev fastbunden. Sedan släppte han ut rottweilern och slog på bettarmen, så att hunden skulle bita tag, vilket den gjorde. Till en början kämpade Birgitta Lönnhager emot, men sedan fick hunden övertaget och började släpa med henne. Birgitta Lönnhager blev aldrig omkulldragen, eftersom hon hade fötterna på golvet, men hon blev livrädd. Han bytte därför rottweilern mot en schäfer, som hon inte var lika rädd för. Han slog på bettarmen för att schäfern skulle bita tag i den, men den nafsade bara lite. Bettarmen var redan söndertuggad, då han satte den på Birgitta Lönnhager, men det gör inte ont att bli biten när man har den på sig. När Birgitta Lönnhager senare avled gjorde han sig av med bettarmen, eftersom den utgjorde bevis.

h)

Dan Andersson. Liknande händelser har inträffat vid tre tillfällen, bl.a. under Birgitta Lönnhagers sista dagar i livet. Kjell-Åke Johansson sparkade undan stolen för henne så att hon ramlade, varefter han tryckte foten mot hennes hals. Birgitta Lönnhager låg då på rygg. Kjell-Åke Johansson sade till honom och Margareta Örn att de skulle be för hennes liv. Birgitta Lönnhager fick svårt att andas och försökte säga något, men hon kunde inte.

Margareta Örn. Kjell-Åke Johansson har förfarit på liknande sätt vid flera tillfällen då han har varit arg. Birgitta Lönnhager har då legat på rygg och Kjell-Åke Johansson har ställt en fot på hennes hals och tryckt till. En gång stod han samtidigt på Birgitta Lönnhagers hals och hennes mage. Efter de här händelserna förändrades Birgitta Lönnhagers röst till att ett annat tonläge. Hon lät hes och skrovlig.

Kjell-Åke Johansson. Han har inget minne av händelsen, men ifrågasätter inte vad de övriga berättat.

i)

Dan Andersson. Kjell-Åke Johanson ville inte att Birgitta Lönnhager skulle riva i sina sår, vilket hon ofta gjorde. För att förhindra detta satte Kjell-Åke Johansson på henne tratten. Hon protesterade, men tvingades bära den några minuter. Kjell-Åke Johansson

tog ett fotografi av henne bärandes tratten, för att senare kunna påminna henne om vad som skulle hända om hon rev i såren.

Margareta Örn. Kjell-Åke Johansson var arg för att Birgitta Lönnhager kliade sig i såren, men det var bara en förevändning för att skada henne på olika sätt.

Kjell-Åke Johansson. Han har ett svagt minne av att han satte på Birgitta Lönnhager tratten och han är i vart fall säker på att han tagit bilden. Han satte på henne tratten för att han ville att hon skulle låta bli sina sår. Birgitta Lönnhager bar bara tratten i några minuter. Han hade inte för avsikt att förnedra henne.

Åtalspunkt 3. Olaga tvång, grovt brott och/eller grov misshandel

Under åtalspunkten 3 b har förhör hållits med Dan Andersson och Kjell-Åke Johansson.

a)

Dan Andersson. Händelsen inträffade i köket någon gång i månadsskiftet april/maj. Kjell-Åke Johansson och Birgitta Lönnhager bråkade med varandra och han gick emellan. Kjell-Åke Johansson blev då arg på honom och drog ner honom på golvet. Han kom att stå på knä på golvet. Kjell-Åke Johansson hade en kniv i handen, som denne höll mot nacken på honom under uttalande att han skulle döda honom. Kniven hölls någon centimeter ifrån atlaskotan, så pass hårt att det började blöda. Birgitta Lönnhager och Margareta Örn bad Kjell-Åke Johansson att skona hans liv. Själv var han fruktansvärt rädd och trodde att han skulle dö. Efter några minuter tog Kjell-Åke Johansson bort kniven och sade att han inte skulle lägga sig i och att han var i maskopi med de andra. Kniven efterlämnade ett märke som fanns kvar i en vecka, och därefter ett ärr.

Margareta Örn. Kjell-Åke Johansson var av någon anledning rasande och satte därför kniven mot Dan Anderssons nacke. Denne befann sig på knä på golvet. Birgitta Lönnhager och Margareta Örn bad Kjell-Åke Johansson att skona Dan Anderssons liv. Hon hade svårt att minnas denna händelse vid polisförhören, men kommer nu ihåg den klart och tydligt. Det kan stämma att det inträffade någon gång i april.

Kjell-Åke Johansson. Han minns inte om Dan Andersson gick emellan något bråk, man han minns att han upplevde denne som farlig i det läget. Han höll bara kniven mot Dan Anderssons nacke. Denne fick ingen skada av kniven. Händelsen inträffade någon gång i april.

b)

Dan Andersson. Kjell-Åke Johansson beordrade honom att kliva upp på bänken i garaget. Sedan lade Kjell-Åke Johansson en snara gjord av spännband om halsen på honom, som han spände mellan nacken och takbjälken närmast fönstret. Avståndet mellan halsen och bjälken var omkring 75 centimeter. Bänken stod ostadigt och han var rädd att den skulle välta. Han fruktade för sitt liv och försökte hålla emot i takbjälken. Efter en stund klev Kjell-Åke Johansson upp på en trappstege och brännde av spännbandet.

Kjell-Åke Johansson. Han hade bråkat med Birgitta Lönnhager om spelskulderna och av någon anledning gick de ut i garaget. Dan Andersson klev självmant upp på bänken och lade snaran, som han bundit, om sin hals. Dan Andersson hade hela tiden armarna fria. Efter en stund skar han av spännbandet och Dan Anderson klev ned. Han hade ingen avsikt att skada Dan Andersson och det förelåg aldrig någon risk för dennes liv.

Åtalspunkt 4. Olaga tvång, grovt brott och/eller olaga hot, grovt brott

a)

Dan Andersson. Det var bråk om spelskulder i köket. Kjell-Åke Johansson tog tag i Birgitta Lönnhagers nacke och ledde ut henne till garaget. Margareta Örn och han följde med ut, men fick inte komma in i garaget. Kjell-Åke Johansson sade att han skulle hänga Birgitta Lönnhager för att hon inte kunde betala sina spelskulder. Han var övertygad om att denne menade allvar. Sedan öppnade Margareta Örn dörren och han såg att Birgitta Lönnhager balanserade på kärran, tappade balansen och tog tag i takbjälken med höger arm. Kärran stod nära hans bil, som stod parkerad i garaget. Birgitta Lönnhager klev ut på bilen för att inte tappa balansen. Kjell-Åke Johansson röt åt dem att de skulle stänga dörren. Efter en stund kom Kjell-Åke Johansson och

Birgitta Lönnhager ut, den senare med en snara om halsen. Hon kommenterade inte vad som hänt i garaget.

Margareta Örn. Ett bråk mellan Kjell-Åke Johansson och Birgitta Lönnhager föranledde att de alla fyra gick ut i garaget. Dan Andersson och hon var inte närvarande i garaget hela tiden, men vid något tillfälle såg hon att Birgitta Lönnhager stod på hjulet till kärran med en snara om halsen, som var fäst vid takbjälken. Hjulet till kärran snurrade och Birgitta Lönnhager satte då foten på bilen, som stod i garaget samtidigt som hon tog tag med händerna kring takbjälken. Kjell-Åke Johansson blev härpå ännu argare och menade att Birgitta Lönnhager "sjåpade sig" för den brutna armen, som visst gick att använda. Efter händelsen i garaget, där Dan Andersson och hon inte fick närvara hela tiden, tvingade Kjell-Åke Johansson Birgitta Lönnhager att bekänna att denne haft vapen då han hotade henne i garaget.

Kjell-Åke Johansson. Händelsen inträffade omkring den 10 maj 2002. Han hade bråkat med Birgitta Lönnhager om spelskulder. Han gick ut med henne i garaget för att skrämma henne. Han ville att Birgitta Lönnhager skulle kliva upp på kärran, men det blev aldrig av. Hon lade själv snaran om halsen. Änden av repet höll hon i handen. Hennes arm var inte bruten vid tillfället. Margareta Örn och Dan Andersson befann sig utanför garaget och såg endast när de kom ut. Han sade aldrig att han skulle hänga Birgitta Lönnhager.

b)

Dan Andersson. Händelsen inträffade den 18 maj 2002 vid middagstid. De hade alla fyra bestämt sig för att åka på picknick. Även Birgitta Lönnhager var med, fastän hon vid denna tidpunkt redan mådde mycket dåligt. De stannade till vid en sjö, där de började grilla. Kjell-Åke Johansson och han drack öl, övriga var helt nyktra. Kjell-Åke Johansson tappade sin hamburgare i elden och blev arg. Han började sparka på Birgitta Lönnhager så att hon ramlade över elden. Han hjälpte henne upp. Kjell-Åke Johansson knäppte då händerna och formade dem likt en pistol, medan han hukade sig och sade att han skulle skjuta knäskålarna av henne. Birgitta Lönnhager hade solen i ögonen och kunde inte se om det verkligen var en pistol eller ej. Kjell-Åke Johansson tvingade henne att gå ut på myren för att dränka sig. Hon bönade och bad för sitt liv. Hon

började sjunka ner allt mer i sankmarken. Senare fick han hjälpa henne upp. Kjell-Åke Johansson hade tidigare låtsats att han hade pistol, men de hade aldrig sett någon riktig pistol. Birgitta Lönnhager var dock helt övertygad om att Kjell-Åke Johansson hade en pistol.

Margareta Örn. De var på picknick vid en sjö och grillade när någon, hon tror att det var Kjell-Åke Johansson, tappade sin hamburgare i elden. Han blev arg och knuffade Birgitta Lönnhager in i elden. Sedan tvingade han henne att gå längre och längre ut på gungflyt, så att hon hamnade i sankmarken. Hon minns inte vad Kjell-Åke Johansson sade för att få Birgitta Lönnhager att gå ut på gungflyt. Hon har inte heller något minne av att Kjell-Åke Johansson skulle ha format händerna likt en pistol, men hans kroppshållning antydde att så kan ha varit fallet. Hon var övertygad om att Birgitta Lönnhager skulle bli tvungen att dränka sig. I samband med denna händelse misshandlade han även Birgitta Lönnhager på stranden. Han var så arg så han vrålade. Efteråt åkte de alla in till Lindesberg. Det är möjligt att cruisingen pågick just då.

Kjell-Åke Johansson. Den 18 maj 2002 beslutade de sig för att åka på picknick. De stannade till vid en vik, där de gjorde upp eld och började grilla. Birgitta Lönnhager eller han tappade en hamburgare i elden och han blev arg, men han har inget minne av att han skulle ha puttat in Birgitta Lönnhager i elden. Birgitta Lönnhager berättade att hon trodde att hon blivit sexuellt utnyttjad som ung. Alla kramade om henne efter det att hon berättat. Sedan åkte de in till Lindesberg där cruisingen pågick. Han hotade eller misshandlade inte Birgitta Lönnhager vid det tillfället. Det finns överhuvudtaget inget gungfly vid det ställe där de grillade. Han har aldrig format sina händer till att efterlikna en pistol.

Åtalspunkt 5. Olaga tvång och/eller olaga hot, grovt brott

Kjell-Åke Johansson har erkänt gärningen, men invänt att han handlat i nöd och enbart velat förhindra att Dan Andersson körde rattfull och utsatte sig själv och Birgitta Lönnhager för livsfara.

Dan Andersson. Händelsen inträffade på kvällen den 2 maj 2002. De hade festat och druckit såväl öl som groggar, då Kjell-Åke Johansson plötsligt uppmanade honom att ta livet av Birgitta Lönnhager. Kjell-Åke Johansson var fruktansvärt arg och han trodde att denne menade allvar. Han såg nu sin chans att fly tillsammans med Birgitta Lönnhager för att kunna larma polisen. Han sade därför att han skulle ta bilen och köra ihjäl dem båda två och beordrade Birgitta Lönnhager att kliva in i deras bil. Hon gjorde det utan att protestera, eftersom hon visste att han aldrig skulle skada henne. Kjell-Åke Johansson hoppade då över staketet och in i sin Volvo. Med bilen körde han upprepade gånger mot deras bil för att hindra dem att åka därifrån. När bilen stannade backade han och gasade på för fullt igen. Birgitta Lönnhager lyckades ta sig ur efter första smällen, själv är han osäker på om han överhuvudtaget hann sätta sig innan Kjell-Åke Johansson rammade bilen. Margareta Örn stod under hela tiden på trappan. När deras bil var så pass kvaddad att de inte längre kunde köra därifrån, beordrade Kjell-Åke Johansson in alla fyra i Volvon. Denne sade att han skulle köra ihjäl dem allihop mot en bergvägg. Han trodde på allvar att det var dennes avsikt. Volvon fastnade dock i leran och Kjell-Åke Johansson kunde inte köra därifrån med dem. Skälet till att Kjell-Åke Johansson rammade deras bil var enbart att han var arg. Denne har själv kört rattfull tidigare.

Margareta Örn. Hon satt på trappan när Dan Andersson och Birgitta Lönnhager kom ut och sade att Kjell-Åke Johansson skulle köra ihjäl dem. Dan Andersson och Birgitta Lönnhager satte sig i sin bil och Kjell-Åke Johansson hoppade in i Volvon. Kjell-Åke Johansson rivstartade och rammade deras bil minst tre gånger. Han körde på dem framifrån och från sidan. Kjell-Åke Johansson rammade deras bil för att skada dem, och inte för att hindra att de körde rattfulla. I så fall hade det räckt med att blockera utfarten. När Birgitta Lönnhager satte på sig bältet blev Kjell-Åke Johansson ännu argare. Till slut lyckades han putta ut deras bil i leran där den fastnade. Hon sade då åt Kjell-Åke Johansson att grannarna såg, men det struntade han i. Sedan beordrade han alla att sätta sig i Volvon. Hon var livrädd och trodde verkligen att han skulle köra ihjäl dem. Kjell-Åke Johansson körde dock fast Volvon i diket så att de inte kunde lämna gårdsplanen.

Kjell-Åke Johansson. Händelsen inträffade på eftermiddagen den 2 maj 2002. Han satt på trappan då Margareta Örn kom fram och sade att Dan Andersson, som var berusad, skulle ta bilen och köra ihjäl sig själv och Birgitta Lönnhager. Han hade själv druckit, men ville inte att de andra skulle köra ihjäl sig. Han trodde att de menade allvar, eftersom det var första gången de uttryckte något liknande. När Dan Andersson började backa sin bil tog han därför Volvon och backade på dem. Eftersom han druckit hade han ingen tanke på att enbart blockera utfarten. Han brydde sig inte heller om att grannarna kunde iakttaga dem. Han körde på deras bil två gånger. Andra gången hakade Volvon fast i Sierrans kofångare. Sierran stod still hela tiden. När han backade för att komma loss fastnade han i leran. Han bad de andra sätta sig i Volvon, eftersom han tyckte att då Dan Andersson och Birgitta Lönnhager ändå skulle dö, kunde de lika gärna köra ihjäl sig allihop.

Åtalspunkt 6. Olaga hot, grovt brott och grov misshandel

Dan Andersson. Kjell-Åke Johansson har vid ett flertal tillfällen hotat dem med att han skulle skicka efter svarta skåpbilar (amerikanska vans) och städpatruller. Han såg dock aldrig till några svarta skåpbilar på gården. Hoten kom oftast då spelskulderna hade blivit för stora. Han skulle låta mörda honom och Birgitta Lönnhager och gräva ned dem. Han har även hotat med att skicka dem till mentalsjukhus i Ryssland. Kjell-Åke Johansson har dessutom låtsats ringa diverse samtal och skickat SMS, allt för att påskina att han tillkallade personer för att undanröja dem. Han har även hotat och slagit dem med knivar, golvmoppar och käppar. Andra gånger har Kjell-Åke Johansson kastat knivar mot dem. Han har blivit slagen av Kjell-Åke Johanson i nacken med öppen hand. Smärtan höll i sig några dagar. Denne har även slagit honom mot pannan så han däckade, och med en vit käpp så han fick bestående märken. Han har även blivit slagen med golvmoppen vilket efterlämnade blåmärken. Dessa incidenter har ofta inträffat då han försökt gå emellan i bråk mellan Kjell-Åke Johansson och Birgitta Lönnhager. Kjell-Åke Johansson har på liknande sätt misshandlat honom 7 - 8 gånger. Han har dock aldrig fått några allvarligare skador. Han trodde att det var möjligt att Kjell-Åke Johansson till slut skulle komma att slå ihjäl dem.

Margareta Örn. Kjell-Åke Johansson har vid ett flertal tillfällen pratat om svarta vans, som skulle komma och hämta Birgitta Lönnhager, Dan Andersson och henne. Han har även nämnt Hells Angels. Hon har dock aldrig sett någon svart van eller motorcykelförare på gården. Kjell-Åke Johansson menade att Birgitta Lönnhager skulle grävas ned. Han har även hotat med att knuffa ned henne för trappan. Vid andra tillfällen har han kastat med knivar runt huvudet på Birgitta Lönnhager, men även i närheten av Dan Andersson. Kjell-Åke Johansson har även slagit Dan Andersson i bakhuvudet och i ansiktet med öppen hand. Hon förstod aldrig att hoten kunde vara tomma hot; Kjell-Åke Johansson menade säkerligen allvar när han uttalade dem.

Kjell-Åke Johansson. Han har utdelat slag mot Dan Anderssons nacke och panna, men han har aldrig använt några tillhyggen mot honom. Möjligtvis kan han ha slagit honom med golvmoppen. Det är riktigt att han kastade knivar, men avsikten var att dessa skulle träffa bordet och inte någon person. De svarta skåpbilarna skulle hämta Dan Andersson och Birgitta Lönnhager pga. spelskulderna. Dan Andersson gömde sig och Birgitta Lönnhager letade reda på honom. Det hela var dock bara ett teaterspel, vilket de också måste ha förstått. Han kan ha hotat dem båda till livet när han varit berusad, men han har inget minne av att han skulle ha sagt att de skulle grävas ned eller att han hotat dem med kriminella kontakter. När Birgitta Lönnhager kliade i sina sår nämnde han dock de ryska mentalsjukhusen. Vid ett tillfälle slog han Dan Andersson för att denne var på väg att ge sig på Margareta Örn. Dan Anderson har dock aldrig fått några bestående skador av honom. Margareta Örn och Birgitta Lönnhager var ofta i luven på varandra. Vid ett sådant tillfälle slog Birgitta Lönnhager handen över ett glas och skar sig i tummen.

Åtalspunkt 7. Misshandel och olaga hot

Margareta Örn. Kjell-Åke Johansson har misshandlat och hotat henne vid ett flertal tillfällen under den aktuella perioden. Första incidenten inträffade i mars 2002. Han slog henne då hårt i nacken med öppen hand. Det gjorde ont i nacken och hon blev chockad. Vid ett annat tillfälle tog han tag i ryggstödet på den stol hon satt på och slängde iväg stolen. Hon föll därvid baklänges in i skafferiet och slog i huvudet. Ett jack på omkring 2-3 centimeter uppstod. Det kändes som om hon fått en

hjärnskakning. Smärtan höll i sig några dagar. En annan gång satt de och åt, då han plötsligt reste sig upp och vräkte ner allting från bordet och slog henne med öppen hand mot kinden. Sedan vrålade han något och rusade ut. Det smärtade av slaget efteråt. Hon tror även att han tagit tag i hennes vänstra arm, så att skada på vänster axel och smärta uppkommit. Vid ett tillfälle i maj 2002 tog han strupgrepp på henne, så att märken på halsen uppstod. Med anledning härav kunde hon inte åka på besök till sina föräldrar. Vid ett annat tillfälle rispade han henne med något föremål på halsen, så att ett sår uppstod. Vid besök hos föräldrarna tvingades hon uppge att en hund rivit henne, fastän det i själva verket var Kjell-Åke Johansson som orsakat skadan. Hon har inget minne av att han skulle ha slagit henne med knytnävarna. Kjell-Åke Johansson har vid ett tiotal tillfällen hotat henne, bl.a. med att en svart van skulle komma och hämta henne och gräva ned henne, att hon skulle åka in på livstid för mord, att skjuta henne om hon var otrogen och med utsagor om att man gör sig av med vittnen. Han har även hotat med att köra ihjäl henne för att undgå att hans heder kränks genom att han avslöjas. Hon var livrädd då detta inträffade. Hon har tagit hoten på allvar, även om hon försökt att inte visa det. Eftersom hon bevittnat Kjell-Åke Johanssons misshandel av Birgitta Lönnhager, har hon fruktat att han skulle skada henne. Situationen på Aspa gjorde henne förtvivlad. Omkring tre veckor före Birgitta Lönnhagers död försökte hon ta sitt liv genom att skära sig i handleden med ett rakblad. Hon minns inte vad som föranledde händelsen eller varför hon gjorde det, men hon var ganska berusad. Hon har vid flera tillfällen försökt rymma ifrån Aspa genom att gå genom skogen, man hon har alltid blivit tillbakahämtad av de andra. En gång lyckades hon ta sig nästan hela vägen till Lindesberg, innan de andra hämtade henne med bilen. Hon har svårt att minnas anledningarna till att Kjell-Åke Johansson slagit och hotat henne, men ofta har han inte behövt någon anledning.

Dan Andersson. Han har sett Kjell-Åke Johansson slå Margareta Örn med öppen hand 3-4 gånger. Första händelsen inträffade någon gång i februari eller mars, då de befann sig i köket. Han minns inte vad som föranledde händelsen, men Kjell-Åke Johansson gav henne en örfil och han kunde se att det gjorde ont för hon grimaserade. Samtliga hade druckit alkohol vid tillfället. Kjell-Åke Johansson knuffade i maj 2002 omkull Margareta Örn, då hon satt på en stol. Stolen välte och hon föll baklänges mot skafferiet. Han såg inte om hon hade någon skada men, fallet var sådant att skada

mycket väl kan ha uppstått. Han har aldrig sett Kjell-Åke Johansson använda kniv mot henne. Vid ett tillfälle i april var Kjell-Åke Johansson rasande på Margareta Örn och sade åt henne att hon skulle begå självmord. Margareta Örn var vid tillfället kraftigt berusad. Hon skar sig först med en vanlig kniv i handleden, men lyckades inte och hon lämnade köket. Han försökte då lugna Kjell-Åke Johansson, som satt ute på trappan. När han kom tillbaka in i köket satt Margareta Örn på golvet med blodet sprutande från handleden. Han försökte hjälpa henne, men hon viftade och slogs med armarna. Då gick han ut till Kjell-Åke Johansson och berättade vad som hänt, men denne brydde sig inte om det. Han är osäker på om han förstod vad han sade, men Kjell-Åke Johansson menade att hon fick skylla sig själv. Efter en lång stund kom Kjell-Åke Johansson in i köket och tillsammans kunde de lägga tryckförband på henne. Det var aldrig något tal om att föra Margareta Örn till sjukhus vid det tillfället. Förutom misshandeln har Kjell-Åke Johansson hotat Margareta Örn. Detta har skett i samband med att hot riktats mot honom och Birgitta Lönnhager. Hoten mot Margareta Örn har varit lika omfattande som mot dem.

Kjell-Åke Johansson. Det är riktigt att han tilldelat Margareta Örn en örfil, men enbart för att avvärja ett bråk mellan henne och Birgitta Lönnhager. Det var hetsig stämning på Aspa hela tiden och Margareta Örn blev väldigt hetsig då hon drack. Vid två tillfällen har han vräkt omkull den stol som Margareta Örn suttit på. Även vid dessa tillfällen har han bara önskat få stopp på bråket kvinnorna emellan. Margareta Örn har aldrig nämnt att hon därvid blivit skadad. Det är också riktigt att han hotat henne med att skjuta henne eller låta gräva ned henne om hon var otrogen. Margareta Örn skar sig i handleden vid ett tillfälle, men inte för att han bråkat med henne. De andra ropade då på honom och han lyckades stoppa blodflödet. Margareta Örn sade på frågan om varför hon gjort det att hon ville skaffa ett recept på penicillin till Birgitta Lönnhager. Han har aldrig hotat henne med kniv. Det är riktigt att han tillsammans med de andra hämtade tillbaka Margareta Örn då hon gick till fots mot Lindesberg.

Åtalspunkt 9. Olaga frihetsberövande

Dan Anderson. Birgitta Lönnhager brukade gå på toaletten på natten. Kjell-Åke Johansson tyckte att detta störde honom och hundarna. Hon försökta smyga till

toaletten, men Kjell-Åke Johansson tyckte att hon skulle gå normalt istället. Han menade dessutom att Birgitta Lönnhager bara hittade på att hon hade inkontinensbesvär. I april 2002 band han därför fast henne i sängen. Händelsen inträffade på kvällen vid 22-tiden i hans och Birgitta Lönnhagers sovrum. Kjell-Åke Johansson beordrade henne att lägga sig på sängen. Sedan band han fast henne med spännband och hästlindor. Dessa fäste han under sängen och över armar, bröst och midja och eventuellt runt halsen. Han var själv med och upplevde det hela som obehagligt. Även Margareta Örn var närvarande då Birgitta Lönnhager bands fast. Kjell-Åke Johansson menade att om han lossade banden skulle Birgitta Lönnhager strypa sig eller han skulle låta likvidera honom. Han hotade även med att slå ihjäl honom om han rörde banden. När Kjell-Åke Johansson lämnade rummet lossade han lite på banden men vågade inte ta bort dem helt. Han lade sig bredvid Birgitta Lönnhager och försökte trösta henne. Birgitta Lönnhager var rädd och mådde mycket dåligt. Under natten kissade hon på sig. Detta gjorde Kjell-Åke Johansson rasande när han kom nästa morgon. Birgitta Lönnhager var fastbunden i minst åtta timmar.

Margareta Örn. Hon var närvarande då Kjell-Åke Johansson band fast Birgitta Lönnhager vid sängen. Han band henne med en hästlinda om halsen och sade att snaran om halsen skulle dras åt om hon rörde sig. Vidare band han Birgitta Lönnhager med spännband kring armar och mage och eventuellt även benen. Hon var med och hjälpte till med spännbanden. Till slut var Birgitta Lönnhager bunden på sex olika punkter, vilket gjorde att hon inte kunde ta sig loss själv. Hon tyckte att Kjell-Åke Johansson band alldeles för hårt men hon vågade inte säga något. Denne hade redan beordrat Dan Andersson att inte lossa på banden. Birgitta Lönnhager fick trots att hon protesterade ligga fastbunden hela natten. Hon kissade på sig, vilket gjorde Kjell-Åke Johansson rasande nästa morgon.

Kjell-Åke Johansson. Såväl Margareta Örn som Dan Andersson och han själv var med och band fast Birgitta Lönnhager vid sängen. De gjorde det för att hon inte ständigt skulle riva i sina sår och inte för att hindra henne från att gå på toaletten. Han tror att idén ursprungligen var Margareta Örns. Birgitta Lönnhager protesterade inte heller mot det. De band henne över bröstkorgen, armarna och benen och lät henne ligga så i omkring åtta timmar. Han sade aldrig till de andra att de inte fick lossa på banden. När

han kom in på morgonen hade Birgitta Lönnhager själv lossat banden, så att hon enbart var bunden väldigt löst kring magen. Hon sade ingenting om det inträffade. Hon hade inte kissat på sig under natten. Detta hade däremot inträffat tidigare. Han har inte bundit Birgitta Lönnhager vid andra tillfällen. Hans enda avsikt var att hjälpa Birgitta Lönnhager med att låta bli såren.

Åtalspunkt 10. Olaga frihetsberövande

Dan Andersson. Vid flera tillfällen i maj 2002 låste Kjell-Åke Johansson in honom och Birgitta Lönnhager i deras sovrum under natten. Detta inträffade vid minst 7-8 tillfällen. Den sista veckan var de inlåsta i princip varje natt. Kjell-Åke Johansson hade spänt ett koppel mellan handtaget till deras sovrumsdörr och handtaget till den orgel som stod utanför deras rum. Anledningen var att Kjell-Åke Johansson inte ville att Birgitta Lönnhager skulle stiga upp om natten. Det var omöjligt att öppna dörren inifrån och de kunde inte heller ta sig ut genom fönstret, eftersom Birgitta Lönnhager var så skadad. Dessutom hade detta väckt hundarna i källaren och därmed Kjell-Åke Johansson. Han hotade dem med att de skulle bli likviderade om de rymde, varför de ändå inte vågade ta sig ut ur rummet. Däremot försökte de protestera mot inlåsningen, men Kjell-Åke Johansson brydde sig inte om protesterna. Eftersom Birgitta Lönnhager inte fick gå på toaletten och de inte tilläts ha något nattkärl i rummet, kissade Birgitta Lönnhager på sig flera gånger. Hon kände sig förnedrad över detta, samtidigt som Kjell-Åke Johansson blev fruktansvärt arg. Även deras hund kissade på golvet, eftersom de inte fick gå ut med honom. De var inlåsta under omkring åtta timmar vid varje tillfälle och upplevde detta som mycket obehagligt.

Margareta Örn. Händelserna inträffade i maj 2002 vid omkring 8-10 tillfällen. Kjell-Åke Johansson spände kopplet i dörren för att Dan Andersson och Birgitta Lönnhager inte skulle kunna lämna rummet. Han lade även beslag på deras telefon. Det var omöjligt att öppna dörren inifrån. Dan Andersson och Birgitta Lönnhager kunde inte heller ta sig ut genom fönstret, eftersom de då hade de väckt hundarna i källaren och därmed Kjell-Åke Johansson. Även om de hade kunnat ta sig ut hade de inte vågat av rädsla för Kjell-Åke Johansson. Birgitta Lönnhager kissade på sig när de blev inlåsta. Hon tvingades byta hennes sängkläder ofta och lade en sopsäck som skydd i sängen.

Kjell-Åke Johansson. Det är riktigt att han satte ett hundkoppel mellan sovrumsdörren och orgeln. Första gången det inträffade var i början på april 2002 när Birgitta Lönnhager hade smitit upp på natten och slängt sina nedkissade trosor i soptunnan. Margareta Örn hade då blivit mycket arg. Dessutom vaknade hundarna när Birgitta Lönnhager steg upp om natten. För att få henne att sluta med detta satte han hundkopplet kring handtaget. Han gjorde på samma sätt totalt tre gånger, varav den sista gången var den 10 maj 2002. Om de hade önskat ta sig ut genom dörren hade det gått, eftersom kopplet var av töjbart läder och därmed gav lätt vika. Birgitta Lönnhager kissade aldrig på sig vid de tillfällen då hon var inlåst, däremot hände det vid andra tillfällen. Han spärrade inte dörren för att hindra Birgitta Lönnhager från att gå på toaletten utan enbart för att få henne att sluta smyga.

Åtalspunkt 11. Mord, alternativt vållande till annans död, grovt brott

Dan Andersson. Kjell-Åke Johansson väckte honom och Birgitta Lönnhager på morgonen den 27 maj 2002. De hade varit inlåsta under natten, men nu ville han ha hjälp med att rasta hundarna. Birgitta Lönnhager berättade för honom att hon tappat livsgnistan och hon låg därför kvar i sängen då han gick ut för att hjälpa Kjell-Åke Johansson. Birgitta Lönnhager hade inte varit uppe den 26 maj 2002 heller, men Kjell-Åke Johansson verkade inte särskilt orolig över detta. När de var klara med hundarna hjälpte Margareta Örn och han Birgitta Lönnhager upp för att duscha, då hon hade kissat på sig under natten. Birgitta Lönnhager kunde inte gå själv utan de fick hålla henne under armarna. I badrummet satte de henne på toalettstolen och klädde på henne, och hjälpte henne därefter till en stol i köket. I köket lade Kjell-Åke Johansson och Margareta Örn om Birgitta Lönnhagers sår på nytt, hon hade många skador. Sedan gav Kjell-Åke Johansson henne en brustablett Alvedon som hon inte lyckades svälja riktigt. När de skulle hjälpa Birgitta Lönnhager tillbaka till sängen föll hon plötsligt ihop på köksgolvet. Klockan var då cirka 09.00. Han gjorde upprepade återupplivningsförsök och sade åt de andra att larma 112, men det gjorde de inte. Kjell-Åke Johansson menade att det var som att ange sig själv att ringa 112. Margareta Örn gav henne hjärtmassage. De gjorde upprepade återupplivningsförsök

under omkring 15 minuters tid och kontrollerade hela tiden om det gav resultat, men de kände ingen puls. Till slut förstod han att Birgitta Lönnhager var död och började gråta. Han var väldigt chockad och vet inte hur de andra reagerade. Det var klart och tydligt att Birgitta Lönnhager hade avlidit. Hon var alldeles kall och saknade andning. Han har svårt att minnas vad som hände därefter. Nästa minnesbild är först 1,5 timme senare då de bar ut Birgitta Lönnhager till bilen. Birgitta Lönnhagers tillstånd hade dagarna dessförinnan varit mycket dåligt. Han betvivlar att Birgitta Lönnhager tillstånd var förorsakat av överkonsumtion av alkohol, som Kjell-Åke Johansson påstår. Birgitta Lönnhager hade inte kräkts någon av de sista dagarna. Hon ville komma till läkare, men Kjell-Åke Johansson brydde sig inte om det. Det är riktigt att hon inte tyckte om sprutor, men hon var absolut inte rädd för läkare. Birgitta Lönnhager hade förmodligen feber de sista dagarna . Hon var het och hade glansiga ögon. Han vet inte om Kjell-Åke Johansson var medveten om detta. Han tror att Birgitta Lönnhager dog av inre blödningar och blödarsjukdomen, orsakade av den misshandel, som Kjell-Åke Johansson utsatte henne för. Han misstänker att de sår Birgitta Lönnhager hade läkte dåligt pga. att de var infekterade. Birgitta Lönnhager hade aldrig haft några problem med läkning av sår tidigare. Han blev överraskad över att Birgitta Lönnhager dog, även om de båda hade talat om att skadorna var allvarliga. Han hade aldrig pratat med Kjell-Åke Johansson om att Birgitta Lönnhager skulle kunna komma att avlida.

Margareta Örn. Birgitta Lönnhager mådde väldigt dåligt de sista dagarna. Ändå hotade Kjell-Åke Johansson henne med att hon skulle skickas till mentalsjukhus om hon inte klev upp ur sängen den 26 maj 2002. Dan Andersson och hon hjälpte henne därför upp och ut på verandan där hon emellertid ramlade omkull och föll på en kartong. Hon skadade sig inte vid det tillfället. Hon märkte att Birgitta Lönnhagers tillstånd var väldigt allvarligt och kontrollerade därför pupillerna med en ficklampa. De visade ingen reaktion. Hon förstod då att Birgitta Lönnhager behövde omedelbar läkarvård för att klara sig, men hon vågade inte säga det till Kjell-Åke Johansson. Nästa dag hjälpte Dan Andersson och hon henne upp och in till badrummet. Sedan satte de henne på en stol i köket. Det kan även ha varit vid det tillfället, som hon lyste med ficklampan. Birgitta Lönnhager ville gå och lägga sig igen, men då de skulle hjälpa henne ramlade hon omkull. Dan Andersson och hon gjorde upprepade

återupplivningsförsök under omkring 5-10 minuter. Hon försökte vända henne om för att kontrollera att luftvägarna var fria, men orkade inte. Kjell-Åke Johansson fick hjälpa henne. Det rann något lättflytande ur munnen, men hon kräktes inte. Till slut sade hon till de andra att Birgitta Lönnhager inte andades. När hon tittade på klockan omkring 10.00 var Birgitta Lönnhager död. Hon vet inte hur de andra reagerade på detta, men alla måste ha förstått att hon hade avlidit. Dan Andersson ville tillkalla ambulans, men Kjell-Åke Johansson menade att det var som att anmäla sig själv. De andra vågade inte protestera. Dan Andersson var väldigt chockad efter händelsen och alldeles tyst. Själv upplevde hon det inträffade som att det värsta som hänt henne. Kjell-Åke Johansson däremot verkade inte ledsen, utan var mer fokuserad på hur de skulle göra sig av med kroppen. Rätt snart efteråt sade Kjell-Åke Johansson att de skulle "skaffa undan" Birgitta Lönnhager. Hon kan även ha sagt att Birgitta Lönnhager inte kunde ligga kvar i köket. Dan Andersson och hon började dra henne på en filt mot deras sovrum, men Kjell-Åke Johansson protesterade mot det. Han tog kommandot över vad som skulle göras. Hon tror att Birgitta Lönnhager dog av den misshandel hon utsattes för genom slag och sparkar.

Kjell-Åke Johansson. Birgitta Lönnhager steg själv upp den 26 maj 2002 och satte sig på verandan. Hon sade till honom att hon var "fyllesjuk" och han hade ingen anledning att betvivla det, eftersom sådant tillstånd kan hålla i sig många dagar. Efter det att Birgitta Lönnhager ätit en bit mat och en halv smörgås gick hon och lade sig igen. Nästföljande dag hjälpte Dan Andersson henne in i badrummet. Birgitta Lönnhager hade då svårt att stå på benen som vek sig för henne, och han förstod då att hon var dålig, men han trodde att det berodde på att hon festat hårt. På frågan hur hon mådde sade Birgitta Lönnhager återigen att hon var "fyllesjuk" och hon bad honom om en tablett Valeriana-dag. Sedan lade Margareta Örn och han om hennes sår. Efter det ville Birgitta Lönnhager gå och lägga sig igen. På vägen till sovrummet ramlade hon ihop i köket. Dan Andersson gav henne konstgjord andning och Margareta Örn gav henne hjärtmassage. Sedan rensade de hennes luftvägar och kontrollerade andningen med hjälp av en spegel. De kunde konstatera att Birgitta Lönnhager var död. Han blev då chockad och ledsen, men samtidigt rädd för att han skulle bli anklagad för de skador som Birgitta Lönnhager hade. Efter omkring 1,5 timme backade han fram bilen och de hjälptes åt att lägga henne i baksätet, eftersom Margareta Örn menade att hon inte

kunde ligga i köket. Sedan körde Dan Andersson in bilen i garaget. Han tror att Birgitta Lönnhager dog av sin sjukdom och för att hon svalde sina egna uppkastningar. Eftersom Birgitta Lönnhager var "fyllsjuk" kan hon mycket väl ha kräkts. Hon spydde i en hink dagen dessförinnan. Han tror inte att de skador Birgitta Lönnhager hade var orsaken till dödsfallet. Han hade aldrig tänkt på att misshandeln skulle kunna leda till hennes död. Han reflekterade inte över de brott han tidigare blivit dömd för då han misshandlade Birgitta Lönnhager. Våldet i tidigare domar var av helt annat slag. Birgitta Lönnhager hade visserligen nämnt sin blodsjukdom, men i samband därmed endast att hon lätt blev trött och han reflekterade därför inte närmare över det. Han tyckte mycket om Birgitta Lönnhager och ville inte att hon skulle dö. Han struntade inte i henne utan brydde sig tvärtom väldigt mycket om henne. Hade han vetat att Birgitta Lönnhager skulle dö hade han tagit henne till läkare. Han hindrade henne aldrig från att uppsöka läkare, det är endast efterhandskonstruktioner från de andras sida. Margareta Örn uppsökte läkare på eftermiddagen den 27 maj 2002 och då hade hon kunnat slå larm. Efter Birgitta Lönnhagers död satte de sig alla ned och pratade om följderna av dödsfallet och om att de kunde få livstid.

På åklagarens begäran har vittnesförhör hållits med Per-Anders Karlsson, Ann-Britt Dagerbäck Jansson och Ewa Engström. Målsägandebiträdet har även åberopat Berit Ringvik som vittne.

Berit Ringvik. Hon arbetar som diakon på Karlskoga lasarett sedan fem år tillbaka. På kvällen den 31 maj 2002 fick hon ett samtal från polisen som bad om hennes hjälp i samband med ett dödsbesked. På så vis kom hon i kontakt med Asta Holmstedt, som "stängde av helt" när hon erhöll dödsbeskedet. Nästa dag hade Asta Holmstedt stark oro och plågades under lång tid av sömnsvårigheter. På grund härav ordinerade hon sömntabletter och lugnande medel. De senare använde Asta Holmstedt dock inte. De gjorde läkarbesök, men Asta Holmstedt fick aldrig någon behandling. Sedan dödsbeskedet har Asta Holmstedt varit skör och gråtit mycket. Hon har känt stark otrygghet. Sedan Birgitta Lönnhagers begravning har hon besökt Asta Holmstedt en gång i veckan, dessförinnan omkring 2-3 gånger i veckan. Asta Holmstedt behöver inte längre ta sömntabletter, men hon kommer aldrig mer bli sig lik.

Per-Anders Karlsson. Han har specialkunskaper när det gäller blodstänk. Det blod som påträffades på militärjackan härstammade från Birgitta Lönnhager. Det finns tre typer av blodspår; dels besudling, dels droppar och dels stänk. Blodet på jackan kan inte ha stammat från en bloddroppe, då droppar på grund av tyngdlagen måste uppnå en viss storlek för att falla ned. Bloddroppar uppstår således av fritt fallande droppar och uppmäter en bredd om minst 2-4 millimeter. Blodspåren på militärjackan var däremot mycket mindre och måste därför kategoriseras som blodstänk. Blodstänk kan förutom tyngdlagen påverkas av andra krafter. Ju mer kraft som utdelas mot blodkällan, desto mer sönderdelas blodet. Ju mer sönderdelat blodet är, desto mindre är blodstänken. Små stänk har dålig flygkraft och måste därför ha sitt ursprung nära blodkällan. Blodstänken på militärjackan uppmätte 1-2 millimeter, varför avståndet från blodkällan kan ha varit högst 30 centimeter. Stänket hade vidare en infallsvinkel på 60 grader, vilket tyder på att blodet kom framifrån och inte från den person som bar jackan. Hur den utomstående kraft som sönderdelat blodet uppstått är svårt att uttala sig om. Det ser däremot ut som om vänster ärm på jackan varit väldigt nära blodets ursprung. Vad avser den undersökta skruvdragaren kunde de inte iaktta något blod på chucken med blotta ögat. När de däremot torkade av den med filterpapper fanns reagens på blod. Mängden blod var dock så liten att de inte gick att DNA-bestämma denna. Han minns inte om de testade skruvdragarens funktion i övrigt.

Ann-Britt Dagerbäck Jansson. Hon arbetar som socialsekreterare och kom därigenom i kontakt med Birgitta Lönnhager. Hon tycker att hon lärde känna henne bra under de fyra år de hade kontakt. Birgitta Lönnhager förändrades radikalt från och med januari 2002. Från att tidigare alltid ha kommit i tid började hon då utebli från möten de gjort upp och avbokade ofta besök hos barnen. När hon frågade henne varför, sade hon att hon hade fått ett nytt jobb och att hon därför hade svårt att komma ifrån. Hon godtog detta svar till en början. När hon på nytt försökte göra upp träffar med Birgitta Lönnhager ville hon inte och inte heller uppge var hon bodde. I april 2002 ringde Birgitta Lönnhager återbud till ett avtalat möte och sade att hon hade krockat med ett rådjur. Fjorton dagar senare träffades de hemma hos den ena dottern som fyllde år. Då var även Dan Andersson och Asta Holmstedt med. Birgitta Lönnhager var då avmagrad, blåslagen och hade sticksår på kroppen. Denna kommenterade det hela med att hon krockat med ett rådjur. Hon märkte dock att Birgitta Lönnhager inte var som

hon brukade. Den 17 maj 2002 erhöll hon ett SMS, skickat den 16 maj 2002, från Birgitta Lönnhager, där hon bad om hjälp för att hon var hotad. Eftersom hon själv hade semester ringde hon vikarierande socialsekreterare, som tog kontakt med polisen och vuxenpsykiatrin. De lyckades dock aldrig få tag på adressen till Birgitta Lönnhager. Veckan därpå ringde Birgitta Lönnhager upp henne och hon frågade då om SMS:et. Birgitta Lönnhager förnekade då att hon skickat något SMS, men nämnde att andra fått liknande meddelanden. Birgitta Lönnhager sade vidare att allting var bra, men hon trodde inte riktigt på detta. Birgitta Lönnhagers dotter hade nämligen också signalerat och verkat orolig på något sätt. Via ett familjehem lyckades hon få tag på Birgitta Lönnhagers adress och tillsammans med en annan socialsekreterare åkte hon till Aspa den 30 maj 2002. Det var dock ingen hemma då de kom fram till Aspa. Garaget var stängt men olåst. Förutom då Birgitta Lönnhagers dotter fyllde år träffades de aldrig personligen under 2002. De hade däremot kontakt per telefon.

Ewa Engström. Hon träffade Birgitta Lönnhager första gången redan som barn. De växte upp tillsammans. Hon tycker att hon kände henne väl. Hon är själv aktiv i en kyrklig församling. Även Birgitta Lönnhager var ett tag aktiv i baptistkyrkan, men gick ur denna. Hon ville istället följa med henne till pingstkyrkan där hon besökte några gudstjänster i hennes församling. Birgitta Lönnhager var som person öppen, spontan och glad. Birgitta Lönnhager drack inte alkohol. Hon träffade även Dan Andersson vid några tillfällen, men känner honom inte så väl. Han är trygg, lugn och sansad. Dan Andersson har aldrig visat några våldstendenser, då hon varit närvarande. Hon känner Kjell-Åke Johansson och Margareta Örn via deras gemensamma hundintresse. Det var hon som introducerade dem för Birgitta Lönnhager och Dan Andersson, eftersom de också var intresserade av hundar. Hon hade kontinuerlig kontakt med Birgitta Lönnhager och Dan Andersson tills de flyttade till Aspa. Vid ett tillfälle i februari talade hon med Kjell-Åke Johansson i telefon. Han nämnde då att han varit tvungen att klappa till Birgitta Lönnhager. Hon blev misstänksam av detta och åkte därför till Aspa nästföljande dag. Birgitta Lönnhager var då alldeles blåslagen. Birgitta Lönnhager menade att det hänt något med ett koppel. Margareta Örn däremot verkade må bra . Margareta Örn och Kjell-Åke Johansson förlovade sig då de var på besök. Förlovningen verkade äkta och det firades med champagne. När de skulle åka hem igen kramade hon om Birgitta Lönnhager, som viskade i hennes öra att

hon skulle be för henne. Således åkte hon till prästen när hon kom hem och tillsammans bad de för Birgitta Lönnhager. Hon hade aldrig någon tanke på att hon skulle vidta andra åtgärder, eftersom de verkade ha det bra på Aspa. Vid ett senare besök befann hon sig ensam i köket med Margareta Örn, som då grät och pratade om att hon "inte ville slå till henne". Hon frågade då Dan Andersson och Kjell-Åke Johansson vad det var frågan om. Kjell-Åke Johansson talade ofta om att han skulle hjälpa Birgitta Lönnhager med barnen och att han skulle "göra folk" av Birgitta Lönnhager. Han berättade också för henne att Birgitta Lönnhager mådde jättebra när hon hade fått prata ut om allt hemskt hon varit med om. Under tiden på Aspa förändrades Birgitta Lönnhager till att bli tyst och hämmad. När Asta Holmstedt ringde fick hon inte tala med henne på telefon. Själv talade hon bara med Birgitta Lönnhager på telefon vid ett tillfälle under våren.

Åtalspunkt 14. Brott mot griftefriden

Kjell-Åke Johansson har erkänt gärningen.

Dan Andersson. En och en halv timme efter Birgitta Lönnhagers död had
e den första chocken lagt sig, De lade henne i baksätet av Forden, som Kjell-Åke Johansson hade backat fram. Det var Kjell-Åke Johansson som bestämde att de skulle lägga henne i bilen. Därefter beordrade han honom att köra in bilen i garaget. Sedan satte dig sig på Kjell-Åke Johanssons kontor och pratade. Kjell-Åke Johansson läste högt ur "Lag och rätt" att de samtliga skulle få livstids fängelse för mord. På grund av det inträffade. Kjell-Åke Johansson menade att han skulle ta på sig skulden, eftersom han hade minst att förlora då släkten ändå inte brydde sig om honom. Sedan menade Kjell-Åke Johansson att de skulle göra sig av med bevis. Margareta Örn hjälpte honom att samla ihop Birgitta Lönnhagers tillhörigheter. De åkte sedan iväg med hyrbilen. Birgitta Lönnhager fanns vid det tillfället inte i bilen. Han tvingades ligga i bagageutrymmet för att det skulle se ut som om han inte var med. Kjell-Åke Johansson slängde Birgitta Lönnhagers mobiltelefon i sjön Djulången och bettarmen i närheten. Sedan åkte de mot Kopparberg och tillbaka mot Aspa. Vid en rastplats slängde de 3-4 påsar innehållande gamla bandage och lindor i en container. När de kom hem beordrade Kjell-Åke Johansson dem att radera de fem datorerna för att

undanröja bildbevis. Han raderade IBM-datorn och Kjell-Åke Johansson resterande datorer. På eftermiddagen åkte Margareta Örn till sjukhuset för att kontrollera sina utslag. Det kan ha varit då hon köpte bensinen eller presenningen. Nästföljande dag sade Kjell-Åke Johansson att de skulle gräva ned Birgitta Lönnhagers döda kropp. Själv hade han inget förslag på hur de skulle göra sig av med kroppen. De tog därför ut henne ur Forden och lade henne på presenningen bredvid bilen och lindade in henne. Det var Kjell-Åke Johansson och Margareta Örn som lade henne i bagageutrymmet på hyrbilen. De tog även med sig 4-5 säckar kläder och en spade. Han låg på golvet i baksätet med säckarna över sig och vågade inte protestera mot det hela. Det fanns inget konkret hot från Kjell-Åke Johanssons sida i det läget. De körde runt på olika grusvägar. Så småningom fick han sticka upp huvudet och Kjell-Åke Johansson krävde att de skulle hålla utkik efter en bra plats att gräva på. De försökte gräva på tre olika platser, men det var för stenigt. När de inte hittade någon bra plats åkte de hemåt igen. På vägen slängde de ytterligare säckar i containern vid rastplatsen. På Aspa lastade de in Birgitta Lönnhager i Forden igen och gick och lade sig. Samma procedur upprepade sig den 29 maj 2002. Vid ett tillfälle när de åkte runt körde en polisbil ifatt dem. Kjell-Åke Johansson sade då att han skulle köra ihjäl dem allihop om polisen stoppade dem. Efter ett tag svängde polisbilen av åt ett annat håll. Den 30 maj 2002 tyckte Kjell-Åke Johansson att han skulle sätta eld på bilen och därefter ta sitt eget liv, annars skulle det gå illa för honom. Kjell-Åke Johansson beordrade honom att skriva ett självmordsbrev, som denne där dikterade. Sedan sade Kjell-Åke Johansson åt honom att lägga brevet i ett kuvert och skriva Kjell-Åke Johanssons adress på det. Denne tog sedan hand om brevet. Kjell-Åke Johansson dikterade även innehållet på den andra lappen. Sedan åkte Margareta Örn iväg med Kjell-Åke Johansson för att städa hyrbilen, medan han tog Forden med Birgitta Lönnhager i och åkte iväg. Han var nykter, men han kunde ändå inte tänka klart. Han hade tagit med sig en flaska coca-cola och 75 cl hembränd sprit för att orka utföra gärningen. Han hade även en bensindunk att elda upp bilen med. Margareta Örn hade köpt bensinen och Kjell-Åke Johansson hade givit honom den och sagt att han skulle tömma den över Birgitta Lönnhager och bilen. Sedan skulle han tända på bilen och slutligen hänga sig. Kjell-Åke Johansson hade lagt ett spännband i bilen som han skulle använda till att göra en ögla. Om han inte hängde sig hade Kjell-Åke Johansson sagt att han skulle få ta konsekvenserna. Han åkte mot Kopparberg, där han tvingades stanna för att fylla på

bensin i bilen. Sedan tog han in på en grusväg och körde mot Baggå. Väl där började han dricka alkohol. Sedan slog han bensin över bilen och inuti denna samt även över Birgitta Lönnhagers kropp. Han vet inte vad han tänkte på när han gjorde det. Så småningom ringde han själv polisen på den mobiltelefon han hade med sig och tog på sig hela ansvaret för det inträffade. Han var fortfarande rädd för Kjell-Åke Johansson. Vändpunkten blev först när polisen sade att de visste att det gått till på ett annat sätt. Det kan vara så att alla händelser bör förskjutas med en dag.

Margareta Örn. Birgitta Lönnhager låg fortfarande kvar i köket, då de satt i Kjell-Åke Johanssons arbetsrum och pratade. Kjell-Åke Johansson läste högt ur "Lag och rätt" och sade att de skulle få livstid allihop. Hon vet inte riktigt vad hon tänkte i det läget, men hon hade fruktansvärda skuldkänslor. Sedan hjälptes de åt att lägga Birgitta Lönnhagers döda kropp i Forden. Benen fick inte riktigt plats, så de var tvungna att lägga upp hennes ben på ryggen. Kjell-Åke Johansson var väldigt noga med att de hela tiden bar plasthandskar. Sedan åkte hon till sjukhuset. På vägen slängde hon en påse med bandage på tippen. De undanröjde även andra bevis genom att slänga saker i en container. Hon stod själv uppe på containern när säckarna slängdes. De raderade även datorerna på dess innehåll. Hon köpte en presenning och en dunk bensin på order av Kjell-Åke Johansson. Han ville att de skulle ha med sig bensinen i bilen för att liklukten inte skulle kännas. När bensindunken inte var med den 28 maj 2002, blev han arg. När de var ute den 27 maj 2002 körde en polisbil efter dem. Kjell-Åke Johansson sade att han skulle köra ihjäl dem allihop mot en bergvägg om de blev stoppade. Hellre det än att han skulle förlora sin heder. Hon var skräckslagen. Den 30 maj 2002 var hon i Lindesberg och fyllde en dunk med bensin och köpte rengöringsmedel. När hon kom hem berättade Kjell-Åke Johansson och Dan Andersson att de hade skrivit ett självmordsbrev. Hon trodde då att de verkligen skulle begå självmord. Hon erbjöd sig att ta på sig skulden, men Kjell-Åke Johansson menade att Dan Andersson hade minst att förlora. Senare hjälpte hon Kjell-Åke Johansson att tvätta hyrbilen invändigt. Vidare spolade Kjell-Åke Johansson gårdsplanen och garaget medan hon skurade inne i huset. Hon skurade Birgitta Lönnhagers och Dan Anderssons sängar. Kjell-Åke Johansson ville dock att sängarna skulle brännas. Hon vet ej vem som klippte av gardinerna i sovrummet. De kastades senare. Det var Kjell-Åke Johansson som tog befälet över vad som behövde göras och

styrde dem som vanligt. Han hotade dem med att de skulle få långa fängelsestraff och att hon inte skulle få komma ur förrän hon var 70 år gammal. Kjell-Åke Johansson skulle även se till att de fick stryk i fängelset. Det kan vara så att de olika händelserna bör förskjutas med en dag.

Kjell-Åke Johansson. Efter det att Birgitta Lönnhager hade avlidit bar de ut henne till bilen. Dan Andersson föreslog att de skulle supa sig fulla och köra mot en långtradare. Margareta Örn åkte senare till lasarettet. Hon var inte på soptippen den dagen. Det var hon däremot den 28 maj 2002, eftersom hon ändå skulle in till Lindesberg för att hämta ut ett recept. Margareta Örn köpte då även en presenning och bensin. Dan Andersson föreslog senare att de skulle anmäla Birgitta Lönnhager försvunnen. De åkte därför ut för att leta efter en lämplig plats att gräva ned kroppen på. De hade inte kroppen med sig vid det tillfället. På vägen gjorde de sig av med bettarmen och mobiltelefonen. Den 29 maj 2002 bredde de ut presenningen bredvid Forden och lindade in kroppen i denna. Sedan lade de kroppen i hyrbilen och körde iväg på nytt. Dan Andersson låg gömd på golvet. Mellan Fagersta och Norberg kom en polisbil efter dem. Han höll hastigheten och polisbilen svängde senare av åt ett annat håll. Han sade aldrig någonting om att han skulle köra ihjäl dem allihop om de blev stoppade. De letade ett tag i skogen efter en lämplig plats, men hittade ingen och åkte hem igen. På Aspa lyfte de tillbaka Birgitta Lönnhagers kropp till Forden. Nästa dag åkte de på nytt iväg med hyrbilen och kroppen. De hittade inte heller nu någon lämplig plats. De stannade till i skogen för att prata. Margareta Örn erbjöd sig då att åka till polisen, men Dan Andersson sade att han skulle göra det istället. De åkte sedan tillbaka till Aspa, där de på nytt flyttade kroppen. Sedan diskuterade de olika alternativ och han läste för de andra ur lagboken. De visste inte vem som skulle straffas för det inträffade; alla hade lika stor del i Birgitta Lönnhagers död ansåg han. Han sade inte att Dan Andersson skulle ta på sig det hela för att denne hade minst att förlora. Däremot berättade han för de andra att de skulle förlora hundarna. Det är inte riktigt att det var han som tog befälet, men däremot kom han med förslag om att de skulle gömma kroppen i en jordkällare eller i en ravin. Det var Dan Andersson som föreslog att de skulle tända eld på bilen och kroppen och därefter anmäla Birgitta Lönnhager som försvunnen. Han hjälpte Dan Andersson att skriva ett självmordsbrev, som han lade i handskfacket på hyrbilen. Han dikterade till viss del innehållet, men Dan Andersson

skrev det mesta själv. Margareta Örn och han åkte sedan till Lindesberg för att tvätta bilen. Dan Andersson åkte iväg med Forden och Birgitta Lönnhager. Åter på Aspa började Margareta Örn på eget initiativ städa undan spår efter Birgitta Lönnhager.

Åtalspunkt 15. Grov olovlig körning

Åtalet nedlagt.

Åtalspunkt 16. Bedrägeri

Kjell-Åke Johansson har erkänt gärningen.

Kjell-Åke Johansson har uppgivit bl.a. följande. Alla på Aspa var överens om att anmäla skadorna till ett försäkringsbolag och de valde gemensamt ett lämpligt datum. Han föreslog att de skulle skriva att bilarna kolliderat vid infarten till Aspa, men Dan Andersson tyckte det var bättre med riksvägen. Denne erbjöd sig sedan att ta på sig skulden till olyckan, eftersom han redan hade full bonus hos ett annat försäkringsbolag. Det var han själv som sedan fyllde i skadeanmälan och lämnade in den till Rejmes i Lindesberg, som vidarebefordrade den till Länsförsäkringar. De andra skrev under skadeanmälan. Därefter fick de hyrbilen och så småningom betalades pengarna ut till hans konto. För pengarna köpte de en bil i Margareta Örns namn.

På åklagarens begäran har sakkunnigförhör hållits med rättsläkaren Håkan Sandler, Rättsmedicinalverket, Uppsala, som i utlåtande i rättsmedicinsk obduktionsrapport beträffande Birgitta Lönnhager först anfört bl.a. detta

att frånvaron av sot i luftvägarna talar för att döden inträtt före förbränningen av kroppen,
att den exakta dödsorsaken ej kunnat fastställas,
att dock den i utredningen framkomna förekomsten av olika yttre våld, till exempel slag, sparkar eller brännskador ensamma för sig eller i kombination och med åtföljande komplikationer, till exempel inre bukskador, kunnat orsaka dödsfallet,

att därför dödsfallet kunnat vara en följd av annans handaverkan,
att den svåra förbränningen av kroppen med omfattande förstörelse av vävnad och strukturer avsevärt försvårat bedömningen av fallet.

samt därutöver uppgivit följande.

*Utredningens gång*

Med hänsyn till att Birgitta Lönnhagers kropp var svårt förbränd, var utredningen svår att genomföra. När kroppen först påträffades var den inlindad på sätt som angivits i förundersökningen. Härpå genomfördes en spiral-CT röntgen utav kroppen i syfte att klarlägga om paketet kunde öppnas utan risk för att ytterligare förstöra kroppen. Därefter obducerades kroppen. Det var få delar av kroppen som var intakta. Skallens inre, delar av ansiktsskelettet, mjukdelar av hals och bröstkorg var relativt intakta. Bröstkorgens sidopartier och extremiteterna var svårt brända. Buken var till stor del förbränd. Delar av vänster arm och en bit av vänster ben var intakt och likaså halskotorna, som för övrigt låg i rätt position. I kroppen fanns inget blod tillgängligt, eftersom detta förångat under branden. Det genomfördes en rättskemisk undersökning på vissa delar av levern. Luftvägarna var retningsfria och visade inga tecken på inandning av sot. Detta tyder på att kvinnan redan var död vid brandens inträffande. Vid tidpunkten för obduktionen förelåg sparsamt med utredningsmaterial och inga förhör. Efter hand fick man tillgång till mer utredningsmaterial. Det fanns inga tidigare dokumenterade undersökningar av Birgitta Lönnhager.

*Fynd som gjorts*

Vänster överarm

På vänster överarm påvisades fragment av en spiralfraktur. Ett område av stelnad äggvita tydde på en reparationsprocess, som sannolikt pågått några veckor. Med hjälp av förekomsten av callusvävnad (ben-nybildning) kunde tidpunkten för skadans inträffande uppskattas till mellan två och sex veckor före dödsfallet. En klar callus skall normalt finnas efter cirka sex veckor. Det normala kan emellertid påverkas av bristande näring och infektioner. Benläkningen torde vara normal hos en 43-årig

kvinna som Birgitta Lönnhager, vilket man också utgick ifrån vid uppskattningen av skadans ålder. Liknande skador kan orsakas av drag- och vridvåld. De uppgifter som framkommit i förhör om hur skadan har inträffat kan vara en rimlig förklaring, men skadan kan även ha orsakats genom ett fall, i så fall i kombination med ett rotationsmoment. Frakturen illustreras med hjälp av en bild, aktbil 58.

Vänstra okbenet

Vänstra okbenet påvisade en perforerad spricka mitt på okbenet. Frakturen kunde endast betecknas som sannolik i och med att någon callusvävnad inte kunde hittas, men sådan kan ha funnits där innan branden. En spricka kunde däremot med säkerhet fastställas. Skadan är sannolikt yngre än sex veckor, annars hade den varit mer distinkt. Liknande skador uppkommer genom trubbigt direktvåld, det kan dock inte uteslutas att skadan orsakats genom fall.

Ryggraden

På ryggraden påvisades en skolios, som överensstämmer med den skolios som Birgitta Lönnhager hade.

Höger axel

Höger axel uppvisade en urledvridning. Med hjälp av bild, aktbil 59, kunde även en intryckning i överarmsbenet påvisas. Skadan såg tämligen färsk ut men är något äldre eftersom ledkulan var skadad. Någon närmare åldersbestämning går ej att göra. Liknande skador orsakas av vridvåld eller dragningar och vridande i armen. Det går inte att utesluta att axeln kan ha skadats i samband med att armen skadades. En urledvridning av axeln minskar rörelsefriheten kraftigt och personen ifråga kan bara höja armen en bit, då ofta förenat med svår smärta. Det är möjligt att de uppgifter som framkommit i förhör om hur skadan inträffat kan ha orsakat den föreliggande skadan.

Vänster lår

I vänster lår och sätesregionen fanns en stickkanal i form av en tydlig öppning, en kanal och en utgång som var mindre tydlig. Den odistinkta rundningen i utgången kan ha påverkats av värmen i branden, eftersom sådan leder till att elasticiteten i huden kontraheras. Kanalen var ett par centimeter lång, möjligtvis längre. Det är svårt att

säga om skadan uppkommit genom stickande våld. En undersökning på metallfragment i stickkanalen pågår. Skadan kan ha orsakats på sätt, som uppgivits i förhör. Skadan förelåg före döden, hur långt före den uppstod är svårt att säga.

Skallen

Undersökningen av skallen visade inte på några intrakraniella blödningar. Sådana uppstår om personen är vid liv vid förbränningen. Härav kan man dra slutsatsen att Birgitta Lönnhager redan var död vid tidpunkten för förbränningen.

*Dödsorsaken*

Det är svårt att fastställa dödsorsaken, eftersom stora delar av bukorganen saknades. Kroppen uppvisade däremot inga skallfrakturer eller påtagliga hjärnskador, varför hjärndöd alltså kan uteslutas som dödsorsak. Enligt uppgifter i förhör har offret utsatts för kraftigt och upprepat våld mot buken. Kraftiga buktrauman är farliga, eftersom dessa kan ge långsamt sipprande blödningar, blödningar i tarmarna och infektioner. Om tarminnehåll rinner ut i magen kan detta orsaka bukhinneinflammation. Vid en eventuell bukhinneinflammation är det väsentligt att man kommer under läkarvård snarast. Mortalitetsrisken är även vid akutvård mycket hög vid liknande trauman. Tarminnehåll i buken ger hög feber och frossa. Buken blir hård och musklerna i buken spända. Detta leder i sin tur till ett dåligt allmäntillstånd som slutligen leder till att patienten hamnar i chock. Ett systematiskt våld mot buken och övriga delar av kroppen kan orsaka döden, om immunförvaret redan är nedsatt. Med hänsyn till de fynd som gjorts kan inte uteslutas att Birgitta Lönnhagers död kunnat vara en följd av annans handaverkan. Undersökningar av buken har däremot ej kunnat göras, varför våld mot denna ej heller kunnat fastställas. En eventuell dokumentation av andra skador kan möjligen hjälpa till att fastställa dödsorsaken mer exakt. Utifrån undersökningen går det ej heller att fastställa exakt när tidpunkten för döden inträffade. De intakta organen var inte speciellt förruttnade vilket torde tyda på att döden inträffat någon eller ett par dagar tidigare än branden. Det finns inget som talar emot att döden inträffade den 27 maj 2002.

Ett antal bilder uppvisas, aktbil 56 s. 18-20 och kommenteras enligt följande. Bilderna påvisar lokalt våld och verifierar de fynd som gjorts. Skadorna kan ha uppkommit på olika sätt.

Bild tagen den 25 maj, s 18 i aktbil 56

Den skada som Birgitta Lönnhager uppvisar är troligen orsakad av trubbigt våld och ser färsk ut. Han uppskattar den som ca. 2 dagar gammal, i vart fall inte så gammal som en månad. Även den skada som finns på vänster arm ser färsk ut.

Bild tagen den 25 maj, s 19 i aktbil 56

Ett antal färgningar på höger underarm går att skönja. Dessa har troligtvis orsakats av trubbigt våld. Vid ögat ser det ut som om det runnit blod vilken tyder på att skadan är relativt färsk. Även skadorna vid höger öra är färska och kan möjligen ha uppkommit på sätt som beskrivits i förhör.

Bild tagen den 25 maj, s 20 i aktbil 56

Nedre delen av vänster underarm uppvisar en skada som liknar en brännskada. Detta kan man sluta sig till med hjälp av den blåsbildning som föreligger. Läkningen av skadan är påbörjad och kan uppskattas till att vara några dagar gammal. Skadorna utgör 1- 2 gradens brännskador och kan möjligen ha uppstått genom att Birgitta Lönnhager blivit bränd med en gasolbrännare som uppgivits i förhör. Kvinnan ser i övrigt ut att vara i ett dåligt allmäntillstånd.

Ytterligare två bilder har kommenterats, en där Birgitta Lönnhager har aluminiumfärg i ansiktet och en där hon har ett bandage på näsan. Det är svårt att säga hur skadorna som Birgitta Lönnhager uppvisar på dessa bilder uppstått. I såret syns en kvadratisk rodnad i mitten av de vulstiga kanterna som är belagda med aluminiumfärg. Detta tyder på att läkningsprocessen var igång där färgen inte häftade. Härav kan man sluta att skadan måste vara äldre än aluminiumbesudlingen.

*Undersökningen av Dan Andersson*

Undersökningen av Dan Andersson genomfördes i syfte att dokumentera dennes skador. Hela kroppen undersöktes, även på förekomsten av äldre skador. Färska

skador orsakade av värme kunde påvisas. På höger hand fanns en infekterad skada som bedömdes som äldre. Dan Andersson uppgav att han skadat sig på en hundbur. På underarmarna och knäskålen fanns äldre skador. Vid undersökningen fann man inga skador på ryggen men denna uppvisade många hudförändringar. Det är möjligt att man kan ha missat en eventuell äldre skada på ryggen. Utifrån bilderna på s 21- 24 i aktbil 56 går det inte att säga huruvida skadan uppkommit genom en stickskada.

Vid kompletterande sakkunnigförhör har Håkan Sandler uppgivit följande. Han har nu fått ta del av Birgitta Lönnhagers tidigare sjukjournaler. Trombocyter är små blodplättar som har till uppgift att täta kärlväggarna. Trombocytopenin hos Birgitta Lönnhager var ej helt fastställd, men kliniskt misstänkt då hon hade låga värden av trombocyter. Denna brist upptäcktes redan i femårsåldern, men aktualiserades sedan först i maj 1993, då man behandlade henne till följd av en infektion från ett kejsarsnitt. Sjukdomens utveckling sedan 1993 är ej dokumenterad. Åkomman är svängande och det går inte att med säkerhet säga att hon led av den vid tidpunkten för dödsfallet. Stress och infektioner kan däremot ha påverkat antalet blodplättar. Om sjukdomen var aktiverad vid tidpunkten för Birgitta Lönnhagers insjuknande, kan det ha påverkat den allmänna skadeläkningen. Omfattningen av blödningarna kan ha ökat och det kan vara så att skador som på bilderna ser helt färska ut, i själv verket är betydligt äldre. Det kan med andra ord ligga längre tid mellan skadetillfället och dokumentationen. Om Birgitta Lönnhager hade försämrats till följd av sjukdomen hade detta visat sig i form av ökad trötthet och en ökad benägenhet att få blåmärken. Lång tids alkohol-konsumtion kan ha påverkat sjukdomsförloppet. Vetskapen om att Birgitta Lönnhager led av trombocytopeni ökar sannolikheten för att inre blödningar var orsaken till dödsfallet. Stress innebär en ökad risk för felfunktion i immunförsvaret. Lång tids stress tröttar ut försvarsfunktionerna. När en person upplever stress engageras försvarssystemen. För att klara av ett allvarligt trauma krävs att varje system engageras ett i taget, men om personen lever under stress är samtliga system redan upptagna. Ju fler skador en person har, desto mer är systemen upptagna. Ett stort trauma kan i kombination med sjukdomen därför ha förorsakat döden. En person som inte är vid fullt medvetande och kräks kan somna in obemärkt. Om personen däremot är vid medvetande, utlöses personens försvarsreflexer och denna hostar m.m. Dessa tecken skulle med andra ord vara synliga för omkringstående. Vid obduktionen

påträffades inga uppenbara tecken i resterna av struphuvudet och lungorna på att kvävning var dödsorsaken. Inga förträngningar kunde observeras. Vad som framkommit tyder på att Birgitta Lönnhager ej dött en "naturlig" död, även om man alltjämt endast kan uttrycka sig med försiktighet om dödsorsaken. De slutsatser man drog i obduktionsprotokollet modifieras av de nytillkomna uppgifterna. Istället kan man konstatera att en ökad blödningsbenägenhet funnits, vilket talar ytterligare för att dödsorsaken var inre blödningar.

Åklagaren har härutöver åberopat omfattande skriftlig bevisning.

Viss skriftlig bevisning har även åberopats av Kjell-Åke Johansson.

---

Som åtalet är upplagt bedömer tingsrätten först skuldfrågorna i åtalspunkterna 1 och 2 samt 11, ävensom 14 i ett sammanhang, därefter övriga.

Inledningsvis vill tingsrätten erinra om att nu är fråga om bedömning av ett mycket stort antal gärningar, som ägt rum under relativt lång tid. Vid många tillfällen har dessutom alkoholhaltiga drycker förtärts av de inblandade. Förutom Kjell-Åke Johanssons erkännanden och egna uppgifter utgörs den centrala muntliga bevisningen rörande huvuddelen av åtalet av vad Dan Andersson och Margareta Örn uppgivit. Den omständigheten att såväl Dan Andersson som Margareta Örn dömts för allvarliga brott med nära anknytning till Kjell-Åke Johanssons gärningar bjuder givetvis till stor försiktighet vid frågan om deras trovärdighet liksom tillförlitligheten till deras uppgifter.

Enligt tingsrätten uppfattning har emellertid de uppgifter som Dan Andersson och Margareta Örn lämnat präglats av en uppriktig vilja att reda ut saken och sanningsenligt berätta om vad som hänt. Vad som därvid framkommit har varit av avgörande betydelse. Deras uppgifter får därför i huvudsak ligga till grund för bedömningen. På grund härav och vad som i övrigt förekommit gör tingsrätten följande överväganden.

Åtalspunkt 1 - 2 och 14.

Tingsrätten finner samtliga gärningar styrkta.

Åtalspunkt 11.

Det är till en början således utrett att Kjell-Åke Johansson gjort sig skyldig till de gärningar, som upptas under åtalspunkterna 1 och 2 och att Kjell-Åke Johansson alltså utsatt Birgitta Lönnhager för upprepad, långvarig, systematisk och hänsynslös misshandel, vilken åtskilliga gånger innefattat grovt våld mot vitala delar av hennes kropp. Birgitta Lönnhager har därvid tillfogats allvarliga skador. Genom vad Dan Andersson och Margareta Örn berättat är det också klarlagt att Kjell-Åke Johansson förhindrat att Birgitta Lönnhager kom under allmän sjukvård.

Av vad som framkommit genom den medicinska utredningen angående orsaken till Birgitta Lönnhagers död är uppenbart att det kan uteslutas att Birgitta Lönnhager dött en s.k. naturlig död. Vad som orsakat Birgitta Lönnhagers död måste istället vara att söka i de misshandelsgärningar, som Kjell-Åke Johansson utsatt henne för under den åtalade tidsperioden. Av rättsläkarens utlåtande beträffande skadorna på Birgitta Lönnhager framgår sålunda att förekomsten av olika yttre våld, till exempel slag, sparkar eller brännskador ensamma för sig eller i kombination och med åtföljande komplikationer, till exempel inre bukskador, kunnat orsaka dödsfallet. Med hänsyn härtill är det därför, enligt tingsrättens mening, ställt bortom varje rimligt tvivel att det är Kjell-Åke Johansson som orsakat Birgitta Lönnhagers död. Frågan är härefter med vilket uppsåt det skett.

I målet finns en omfattande utredning om Birgitta Lönnhagers hälsotillstånd under aktuell tidsperiod, notabelt nog delvis dokumenterad av Kjell-Åke Johansson själv genom bilder återfunna i Kjell-Åke Johanssons datorer. Utredningen om detta och i övrigt ger klart vid handen att Kjell-Åke Johansson måste ha varit väl införstådd med de skador han tillfogat Birgitta Lönnhager och de huvudsakliga medicinska följderna därav, likaså den uppenbara risk förhindrandet av att Birgitta Lönnhager kom under allmän sjukvård för sina skador kunde medföra för hennes hälsa. Sammantaget, särskilt långvarigheten i de upprepade misshandelsbrotten, den hänsynslöshet och

grymhet med vilken Kjell-Åke Johansson gått till väga, visar enligt tingsrättens mening att det hos denne förelegat en närmast total likgiltighet inför Birgitta Lönnhagers liv. På grund härav är det tingsrättens uppfattning att Kjell-Åke Johansson skulle ha handlat som han gjort även om han haft vetskap om att Birgitta Lönnhager skulle komma att avlida till följd härav. Tingsrätten finner därför Kjell-Åke Johansson övertygad om att uppsåtligen ha berövat Birgitta Lönnhager livet. Kjell-Åke Johansson skall följaktligen dömas för mord.

I mordgärningen skall innefattas även de gärningar som upptas under åtalspunkterna 1 och 2, men även åtalspunkt 14, brott mot griftefriden. För dessa gärningar skall alltså Kjell-Åke Johansson inte dömas särskilt.

Åtalspunkt 3.

Tingsrätten finner samtliga gärningar styrkta. Dessa bör alla bedömas som olaga tvång, grovt brott i enlighet med åtalet.

Åtalspunkt 4.

Tingsrätten finner gärningarna styrkta. Den under a) bör bedömas som olaga tvång, grovt brott och den under b) som olaga hot, grovt brott och i övrigt i enlighet med åtalet.

Åtalspunkt 5.

Tingsrätten finner gärningarna styrkta. Gärningarna bör bedömas som olaga tvång, grovt brott och i övrigt i enlighet med åtalet. Någon nödsituation har inte förelegat.

Åtalspunkt 6.

Tingsrätten finner gärningarna styrkta. Gärningarna bör bedömas som åklagaren gjort. Misshandelsbrotten är dock av normalgraden.

Åtalspunkt 7.

Tingsrätten finner gärningarna styrkta.

Åtalspunkt 9.

Tingsrätten finner gärningen styrkt.

Åtalspunkt 10.

Tingsrätten finner gärningen styrkt.

Åtalspunkt 16.

Kjell-Åke Johansson har erkänt gärningen. Erkännandet vinner stöd av övrig utredning. Kjell-Åke Johansson skall därför dömas för bedrägeri.

Påföljden

Kjell-Åke Johansson förekommer under åtskilliga avsnitt i belastningsregistret. Den 20 januari 1986 dömdes han av Umeå tingsrätt för misshandel och grov misshandel till fängelse fyra år. Den 13 juli 1990 dömdes han av samma tingsrätt för bl.a. grov misshandel och vållande till annans död till fängelse sex år. Han dömdes senast den 23 november 2000 av Hedemora tingsrätt för bokföringsbrott och skattebrott till skyddstillsyn med samhällstjänst 100 timmar.

Enligt läkarintyg som inhämtats med stöd av 7 § personutredningslagen föreslogs att en fullständig rättspsykiatrisk undersökning gjordes inför en eventuell frihets- berövande påföljd.

I ett senare inkommet rättspsykiatriskt utlåtande görs bedömningen att Kjell-Åke Johansson ej har begått de åtalade gärningarna under påverkan av en psykisk störning att Kjell-Åke Johansson vid undersökningen ej lider av en allvarlig störning samt att

det därmed ej finns förutsättningar att överlämna Kjell-Åke Johansson till rättspsykiatrisk vård enligt 31 kap 3 § brottsbalken.

---

Kjell-Åke Johansson har alltså återfallit i grov våldsbrottslighet och han skall nu dömas för mord samt för ett stort antal andra allvarliga brott. Något fängelseförbud föreligger inte. Straffet för mord är fängelse i tio år eller på livstid.

Valet mellan tidsbestämt straff och fängelse på livstid skall grundas på en samlad bedömning av omständigheterna i varje särskilt fall. Tingsrätten kan då konstatera att brotten mot Birgitta Lönnhager har, som framgått, varit utdragna i tiden och uppenbarligen medfört stort lidande för henne. Brotten har varit ytterst hänsynslösa och kränkande, därvid Kjell-Åke Johansson visat prov på utstuderad råhet och känslokyla. Med hänsyn härtill skall straffet för Kjell-Åke Johansson bestämmas till fängelse på livstid.

På grund av risken för fortsatt brottslighet skall Kjell-Åke Johansson alltjämt vara häktad i målet.

<u>Skadestånd</u>

Kjell-Åke Johansson har medgivit Dan Anderssons, Margareta Örns och Länsförsäkringars Bergslagen skadeståndskrav.

Kjell-Åke Johansson har bestritt Asta Holmstedts, Elin Lönnhagers och Malin Lönnhagers yrkande om skadestånd. Han har inte kunnat vitsorda något belopp som skäligt, men inte haft någon erinran mot ränteyrkandet. Även yrkandet för begravnings kostnader har han bestritt, men beloppet har vitsordats som skäligt i och för sig.

---

På grund av utgången i ansvarsdelen och Kjell-Åke Johanssons medgivande har Kjell-Åke Johansson att utge yrkade belopp till Dan Andersson, Margareta Örn och Länsförsäkringar Bergslagen.

Vad härefter gäller Asta Holmstedts, Elin Lönnhagers och Malin Lönnhagers yrkande om skadestånd konstaterar tingsrätten till att börja med att Kjell-Åke Johansson uppsåtligen berövat Birgitta Lönnhager livet. Tingsrätten anser därför att Kjell-Åke Johansson är skadeståndsskyldig mot Asta Holmstedt, Elin Lönnhager och Malin Lönnhager för de psykiska besvär som kan ha tillfogats dem genom dödsfallet. Enligt tingsrättens mening bör vidare samtliga innefattas i den anhörigkrets, som sålunda åtnjuter bevislättnad i sammanhanget, varför de psykiska besvär de påstått, och som också får anses föreligga, får presumeras vara att hänföra till personskada. Vad gäller yrkade belopp anser tingsrätten att, åter främst med hänsyn till Kjell-Åke Johanssons visade hänsynslöshet och grymhet vid gärningarna, dessa är skäliga. - Även yrkandet om begravningskostnader bör bifallas.

Kjell-Åke Johansson har således att till envar av Asta Holmstedt, Elin Lönnhager och Malin Lönnhager utge 75 000 kr samt till dödsboet med 19 583 kr jämte yrkad ränta.

Skäl för yrkandena om ersättning för bestående men nu eller i framtiden har däremot inte förekommit, varför dessa yrkanden ej kan vinna bifall.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR**, se bilaga nr 3. (Dv 400)
Överklagande senast den 19 december 2002
ställs till Göta hovrätt.

På tingsrättens vägnar

Lars Fallenius

Domsbilaga 1

ÅKLAGARKAMMAREN
I ÖREBRO

Kammarchef Ola Laurell
019-15 63 01

**ANSÖKAN OM STÄMNING**

Sida 1

Datum
2002-08-26

Dnr
C-1-2459-02
org.kod: 503A

Lindesbergs tingsrätt
Rotel 1
Box 107
711 23 LINDESBERG

TR mål:B 366-02
Handl.: VÅLD

| | Tilltalad: efternamn och alla förnamn | Medborgare i (om ej svensk) | Tilltalsnamn | Yrke/titel |
|---|---|---|---|---|
| 1 | **Andersson, Dan Rudolf** | | | |
| | Personnr: 560929-6610 | SVERIGE | Telefon: | Tolkbehov: |
| | Adress: Aspa 54 71193 LINDESBERG | | | |
| | Offentlig försvarare/ombud: Advokat Rolf Hansen, Vasagatan 20 A, 722 15 VÄSTERÅS | | | |
| | Frihetsberövande m.m.: Andersson har ej varit frihetsberövad för de åtalade brotten | | | |
| | Delgivningsuppgifter: | | | |

| | Tilltalad: efternamn och alla förnamn | Medborgare i (om ej svensk) | Tilltalsnamn | Yrke/titel |
|---|---|---|---|---|
| 2 | **Johansson, Kjell-Åke** | | | |
| | Personnr: 551130-8537 | SVERIGE | Telefon: | Tolkbehov: |
| | Adress: ASPA 54 71193 LINDESBERG | | | |
| | Offentlig försvarare/ombud: Advokat Lars Lundén, Box 197, 721 06 VÄSTERÅS | | | |
| | Frihetsberövande m.m.: Anhållen 020613 klockan 16.30 och häktad sedan 020616 för den åtalade brottsligheten | | | |
| | Delgivningsuppgifter: | | | |

| | Tilltalad: efternamn och alla förnamn | Medborgare i (om ej svensk) | Tilltalsnamn | Yrke/titel |
|---|---|---|---|---|
| 3 | **Örn, Olérs Kerstin Margareta** | | | |
| | Personnr: 530824-7161 | SVERIGE | Telefon: | Tolkbehov: |
| | Adress: Aspa 54 71193 LINDESBERG | | | |
| | Offentlig försvarare/ombud: Advokat Marjukka Luotero-Saltzman, Sturegatan 9 A, 722 13 VÄSTERÅS | | | |
| | Frihetsberövande m.m.: Anhållen 020606 klockan 14.20. Häktad 020609. Fri 020613 klockan 15.00 | | | |
| | Delgivningsuppgifter: | | | |

**Ansvarsyrkanden m.m. [JUSTERAD STÄMNINGSANSÖKAN]**

**1. GROV MISSHANDEL** (K 16244-02) - **Johansson**

Målsägande
Dödsboet efter Birgitta Lönnhager
Målsägandebiträde: advokaten Bo Lindskog, Drottninggatan 11, 702 10 ÖREBRO, underrättad om åtalet

Gärning
Johansson har under tiden den 1 januari till och med den 27 maj 2002 på fastigheten Aspa 54, i Aspa, Lindesbergs kommun, vid ett mycket stort antal tillfällen misshandlat Birgitta Lönnhager.

Johansson har därvid uppsåtligen vid olika tillfällen under den aktuella tiden utövat våld mot Birgitta Lönnhager på följande sätt.

a. genom att vid cirka 20 tillfällen, utöver vad som framgår nedan, slå och sparka henne mot huvudet och på kroppen med i vart fall smärta som följd.(7)

b. genom att vid ett tillfälle i mars eller april sticka en roterande elektrisk skruvdragare i hennes båda öron med smärta och sårskada i ena örat som följd.(6)

c. genom att uppsåtligen kasta en kniv mot målsäganden som studsat mot ett bord och därefter träffat henne i vänster bröst med smärta och sårskada som följd. Johansson har vid detta tillfälle varit likgiltig för om Lönnhager skulle komma att skadas av kniven eller ej(10) .

d. genom att vrida om målsägandens högra arm så kraftigt att smärta uppkommit, axeln gått ur led och målsäganden fått stora svårigheter att röra armen för några dagar.(12)

e. genom att kasta en vass bordskniv mot hennes ansikte vilken träffat henne i näsan med sårskada och smärta som följd(16)

f. **Åtalet nedlagt**

g. genom att tilldela henne knytnävslag eller slag med golvmopp i ansiktet så att smärta, sårskada och näsfraktur uppkommit(17)

h. genom att under maj efter det att såret beskrivet under g, läkt misshandla målsäganden genom slag med följd att såret gått upp och målsäganden på nytt åsamkats smärta(18)

i. genom att sedan målsäganden på okänt sätt åsamkats ett mycket stort glipande sår i pannan, utan bedövning försöka sy ihop skadan med följd att smärta uppkommit.(13)

j. genom att vid flera tillfällen utöver vad som beskrivits under punkten g slå målsäganden på kroppen eller i huvudet med skaftet till en golvmopp så att i vart fall smärta uppkommit.(14)

k. genom att under maj vrida om målsägandes huvud så kraftigt att kraftig smärta uppkommit och målsäganden därefter fått svårigheter att röra sig.(3)

l. genom att vrida och/eller bryta målsägandens vänstra arm så kraftigt att en fraktur på överarmsbenet uppkommit. Därefter har han trots att han insåg att Lönnhager på grund av våldet hade smärtor i armen med kraft på nytt dragit henne i armen så att hon åsamkats ytterligare smärta. Vidare har kraftig svullnad uppstått i armen.(2)

m. **Åtalet nedlagt**

n. genom att under maj sticka henne med kniv i vänster bröst och i vänstra höften/skinkan varvid hon åsamkats sårskador med kraftigt blodflöde samt smärta(9)

o. genom att under maj vid flera tillfällen bränna målsäganden med en cigarettändare i huvudet så att i vart fall smärta uppkommit(19)

p. genom att vid ett tillfälle i maj hälla spillolja på målsäganden och därefter bränna henne med en gasolbrännare på fötterna och vänster arm varvid smärta och 2:a gradens brännskador på vänster arm uppkommit.(4)

q. *genom att hälla tändvätska på målsäganden och tända på varvid i vart fall smärta uppkommit(5)*

**Åtalspåståendet överfört till åtalspunkten 2.**

r. genom att under tiden 22-27 maj 2002, vid 5 tillfällen tilldela Birgitta Lönnhager kraftiga sparkar mot magen. Vid varje tillfälle har hon tilldelats 3-6 sparkar med svår smärta och inre blödningar och/eller skador på tarmarna samt infektion som följd.(1)

Misshandelsbrotten är grova då de satts i system, målsäganden inte fått möjlighet att söka läkarvård, brotten varit av tortyrkaraktär, vid vissa tillfällen innefattat livsfarligt våld och Johansson i övrigt visat särskild hänsynslöshet och råhet

Lagrum
3 kap 6 § brottsbalken

## 2. OLAGA TVÅNG, GROVT BROTT OCH/ELLER GROV MISSHANDEL (K 16244-02) - Johansson

Målsägande
Dödsboet efter Birgitta Lönnhager, se ovan

Gärning
Johansson har under samma tid och på samma plats som angivits i åtalspunkt 1 utsatt Birgitta Lönnhager för våld och/eller hot om brottslig gärning för att tvinga och förnedra henne i olika avseenden, i enlighet med beskrivningar nedan. Under den angivna tiden har Johansson uppträtt så våldsamt och hotfullt att Lönnhager inte kunnat eller vågat underlåta att lyda Johansson vilket Johansson varit medveten om. Johansson har successivt ökat våldet och hoten mot Lönnhager.

a. Johansson har vid två tillfällen under våren slagit målsäganden på kroppen eller i huvudet med dels ett hundkoppel och dels en ridpiska och tvingat henne att springa runt på gårdsplanen på fastigheten. Vid i vart fall det senare tillfället tvingades hon springa barfota. Gårdsplanen var belagd med mycket vassa stenar. Målsäganden har vi de båda tillfällena utsatts för ett mycket stort antal slag med koppel eller piska. Då piskan vid det senare tillfället till slut gått av har Johansson lagt ena delen av piskan över hennes hals och tryckt till så att hon fått andningssvårigheter. Målsäganden har vidare åsamkats svår smärta samt blåmärken på ryggen.(15)

b. Johansson har vid flera tillfällen med våld brutit isär målsägandens käkar och tvingat in salt och peppar i målsägandens mun. Vidare har han hällt salt och peppar i öppna sår på målsägandens kropp. Smärta och annat obehag har uppkommit.(29)

c. Johansson har under maj vid ett tillfälle hällt en hink med skurvatten och hundurin över målsäganden och sedan genom hot tvingat henne att torka upp detta från golvet(30)

d. Johansson har vid ett tillfälle den 6:e maj 2002 för att förnedra och förlöjliga Lönnhager tvingat henne att tåla att han sprayat henne i hela ansiktet med sårspray med metallglans, avsedd för djur varefter han fotograferat henne.(32)

e. Johansson har genom hot tvingat målsäganden att hålla sina händer på en träskiva under det att han med en elektrisk cirkelsåg sågat helt nära henne händer. Målsäganden har därvid känt stor rädsla att komma till skada(35)

f. Johansson har sedan fraktur uppkommit på Lönnhagers vänstra arm på sätt framgått under åtalspunkt 1. I, bundit den skadade armen i en trappstege och därigenom tvingat henne att tåla att vara fastbunden i cirka 15 minuter till dess hon själv lyckats komma loss.

g. Johansson har någon gång i maj tvingat målsäganden att sitta bunden till händer och fötter vid en stol, satt på henne en s.k. bettarm som används vid hundträning

och först manat en Rottweiler och därefter en schäferhund att attackera målsäganden. Bettarmen har Johansson satt på höger arm. Hundarna har därvid bitit i bettarmen och Rottweilerhunden har släpat runt stolen med Lönnhager på golvet. Hon har tillfogats smärta samt fruktan för att ytterligare

komma till skada. Johansson har hotat att sätta bettarmen på den vänstra, då brutna armen men inte gjort detta- jmf. p 1.l.-(25)

h. Johansson har vid flera tillfällen i fastighetens kök knuffat eller på annat sätt tvingat ner Lönnhager på golvet varefter han ställt foten på målsägandens hals och vid ett tillfälle båda fötterna med följd att hon åsamkats smärta och fått andningssvårigheter samt har inte kunnat
komma loss. Härvid har Johansson tvingat Andersson och Örn att be om nåd för Lönnhager.(20)

i. Johansson har för att förnedra och förlöjliga Lönnhager tvingat henne att bära en plasttratt avsedd för hundar varefter han fotograferat henne.(46)

Brotten är grova av skäl som anförts under 1. Det skall särskilt anmärkas att Johanssons gärningar har karaktären av tortyr och målsäganden vid flera tillfällen utsatts för dödsfruktan.

Lagrum
3 kap 6 § och 4 kap 4 § 2 st brottsbalken

**3. OLAGA TVÅNG GROVT BROTT OCH/ELLER OCH OLAGA HOT, GROVT BROTT (K 18263-02) - Johansson**

Målsägande
Dan Andersson, underrättad om åtalet

Gärning
a. Johansson har under tid och på plats som angivits under åtalspunkt 1 vid ett tillfälle tvingat Dan Andersson att lägga sig på golvet i huset, satt en kniv mot nacken på Andersson och hotat döda denne. Spetsen på kniven har därvid orsakat en mindre sårskada med blodvite strax under atlaskotan.
Hotet har varit ägnat att framkalla allvarlig fruktan för egen säkerhet till person.

Birgitta Lönnhager och Margareta Örn har flera gånger fått be Johansson skona Anderssons liv innan Johansson avbrutit hotet mot Andersson.(11)

b. Johansson har vid ett tillfälle under tid och på plats som angivits i åtalspunkt 1 i en garagebyggnad på fastigheten, genom misshandel, annat våld eller hot som varit ägnat att framkalla allvarlig fruktan för egen säkerhet till person tvingat Dan Andersson att stå på en pall med ett spännband som en snara om halsen. Under det att Andersson stått på detta sätt har Johansson misshandlat Birgitta Lönnhager genom att bränna henne med gasollampa på sätt beskrivits i åtalspunkt 1 p. Johansson har även stänkt spillolja på Anderssons ben och därefter bränt Andersson med gasollampan genom att rikta den mot Anderssons fötter med i vart

fall smärta som följd. (27)

Brotten är grova, då de ingått i systematiska våldsbrott mot Lönnhager och Andersson, de varit av tortyrkaraktär och då Johansson har kunnat utgå ifrån att Andersson känt dödsfruktan.

Lagrum
4 kap 4 § 2 st och 5 § 2 st brottsbalken

## 4. OLAGA TVÅNG, GROVT BROTT OCH/ ELLER OLAGA HOT, GROVT BROTT( K 16244-02) - Johansson

Målsägande
Dödsboet efter Birgitta Lönnhager

Gärning
Johansson har under våren 2002 tvingat Birgitta Lönnhager att utstå obehag och hotat henne i enlighet med vad som framgår nedan. Under den angivna tiden har Johansson uppträtt så våldsamt och hotfullt att Lönnhager inte kunnat eller vågat underlåta att lyda Johansson vilket Johansson varit medveten om.

a. Johansson har vid ett tillfälle i en garagebyggnad på fastigheten Aspa 54 i Lindesbergs kommun, genom misshandel, annat våld eller hot som varit ägnat att framkalla allvarlig fruktan för egen säkerhet till person tvingat Birgitta Lönnhager att stå på en kärra till en trädgårdstraktor med ett spännband som en snara om halsen(43).

b. Johansson har den 18 maj vid en tjärn i trakten av Stråssa i Lindebergs kommun genom hot som varit ägnat att framkalla allvarlig fruktan för egen säkerhet till person tvingat Lönnhager att gå ut på gungfly mot vattnet och uppmanat henne att dränka sig. Johansson har därvid uttalat att han hade en pistol och om hon inte gick ut skulle han skjuta knäskålarna av henne.(26)

Brotten är grova då de ingått i systematiska hot- och våldsbrott av tortyrkaraktär mot Lönnhager och Johansson insett att Lönnhager utsatts för dödsfruktan.

Lagrum
4 kap 4 § 2 st och 5 § 2 st brottsbalken

## 5. OLAGA TVÅNG OCH/ ELLER OLAGA HOT, GROVT BROTT (K 17103-02) - Johansson

Målsägande
Dödsboet efter Birgitta Lönnhager
Dan Andersson, underrättade om åtalet

Gärning
Johansson har den 2 maj 2002 på fastigheten Aspa 54 i Lindesbergs kommun, då Dan Andersson och Birgitta Lönnhager försökt lämna fastigheten med våld hindrat dem att göra detta genom att upprepade gånger uppsåtligen köra på en personbil i vilken Andersson och Lönnhager avsåg att färdas från platsen i. Alternativt är Johanssons beteende att betrakta som hot om sådant våld som framkallat allvarlig fruktan för egens eller annans säkerhet till person.

Så stora skador på fordonet har uppkommit att Andersson och Lönnhager inte kunnat och/eller vågat framhärda i sitt försök att lämna platsen. De har därför tvingats stanna kvar. Anderssons och Lönnhagers försök att lämna fastigheten var förorsakad av att Johansson först uppmanat Andersson att döda Lönnhager.

Brotten är grova då de ingått i systematiska vålds- och hotbrott mot Birgitta Lönnhager och Dan Andersson samt att Lönnhager och Andersson försatts i dödsfruktan.(47)

Lagrum
4 kap 4 § 2 st och 5 § 2 st brottsbalken

**6. OLAGA HOT, GROVT BROTT OCH GROV MISSHANDEL (K 16244-02)-Johansson**

Målsägande
Dödsboet efter Birgitta Lönnhager
Dan Andersson, underrättade om åtalet

Gärning
Johansson har under tid och på plats som angivits under åtalspunkt 1 vid flera tillfällen på annat sätt än vad som angivits ovan, hotat Andersson och Lönnhager med brottslig gärning på sätt som varit ägnat att framkalla allvarlig fruktan för egen säkerhet till person. Hoten har bestått i att han uttalat att han skulle döda Andersson och Lönnhager eller låta döda dem. Vidare har han fällt uttalanden som på annat sätt inneburit dödshot, såsom att han skulle gräva ner dem. Dessutom har Johansson kastat eller huggit med knivar nära Andersson och Lönnhager, när de suttit tillsammans vid bordet i husets kök.

Johansson har vidare under samma tid och på samma plats vid flera tillfällen misshandlat Andersson genom att tilldela honom slag med händer eller med tillhyggen som träffat på kroppen eller i huvudet, varvid smärta och vid något tillfälle sårskada uppkommit.

Hot och misshandel har ägt rum i samband med brott mot Lönnhager varvid Andersson inte vågat ingripa till Lönnhagers skydd. Brotten är grova då de ingått bland de systematiska vålds- och hotbrotten mot Lönnhager och Andersson(22, 23, 24, 34)

Lagrum
3 kap 6 § och 4 kap 5 § 2 st brottsbalken

**7. MISSHANDEL OCH OLAGA HOT**(K 18263-02)- **Johansson**

Målsägande
Margareta Örn, underrättad om åtalet

Gärningen
Johansson har under tiden den 1 januari till den 27 maj 2002 på fastigheten Aspa 54 i Lindesbergs kommun, vid flera tillfällen misshandlat Örn genom att tilldela henne slag med knuten eller öppen hand med smärta som följd. Vidare har Johansson uppsåtligen knuffat omkull Örn på golvet eller mot någon vägg i huset, med smärta och i ett fall sårskada i huvudet som följd.

Under angivna tiden har Johansson på samma plats hotat Örn med brottslig gärning på sätt som varit ägnat att framkalla allvarlig fruktan för egen säkerhet till person genom att fälla uttalanden innebärande att han skulle döda henne. Därvid har han flera gånger sagt att han skull gräva ner henne. Vidare har han i samma avsikt att skrämma henne satt en kniv mot hennes hals så att en rispa i skinnet uppkommit.(39,48)

Lagrum
3 kap 5 § och 4 kap 5 § brottsbalken

**8. MISSHANDEL** (K 16243-02)- **Örn**

Målsägande
Dödsboet efter Birgitta Lönnhager, underrättat om åtalet

Gärningen
Örn har under våren 2002 på fastigheten Aspa 54 i Lindesbergs kommun, vid flera tillfällen misshandlat Birgitta Lönnhager genom att tilldela henne slag med öppen hand i ansiktet och på kroppen och vid ett tillfälle ett knytnävslag i ansiktet. Av misshandeln har Lönnhager åsamkats smärta.

Lagrum
3 kap 5 § brottsbalken

**9. OLAGA FRIHETSBERÖVANDE (K 16244-02)- Johansson**

Målsägande
Dödsboet efter Birgitta Lönnhager, underrättat om åtalet

Gärning
Johansson har någon gång under april eller maj 2002, på plats angiven i åtalspunkt 1, berövat Birgitta Lönnhager hennes frihet genom att vid ett tillfälle med spännband och annat binda fast henne i hennes säng för att hindra henne att gå på toaletten eller klia i sina sår. Han har låtit Lönnhager ligga bunden under cirka 8 timmar innan hon tillåtits komma loss. Andersson som under tiden befunnit sig i samma rum har av Johansson förbjudits att lösgöra Lönnhager. Detta har han på grund av Johanssons tidigare beteende inte vågat(37)

Lagrum
4 kap 2 § brottsbalken

**10. OLAGA FRIHETSBERÖVANDE (K 16244-02) - Johansson**

Målsägande
Dödsboet efter Birgitta Lönnhager
Dan Andersson, underrättade om åtalet

Gärning
Johansson har under april eller maj 2002 under cirka 7 nätter berövat Birgitta Lönnhager och Dan Andersson friheten genom att med hjälp av ett hundkoppel eller liknande binda fast dörren till de två rum i bostadsfastigheten Aspa 54 i Lindesbergs kommun, som de disponerade. Detta har medfört att dörren inte gått att öppna och de därför inte kunnat komma ut ur dessa rum in i den övriga delen av huset. Johanssons skäl för att vidtaga åtgärden har varit att han vill förhindra att främst Birgitta Lönnhager skulle kunna gå på toaletten nattetid.

Avståndet till marken från fönster i de båda rummen var visserligen inte så stort att det normalt sett skulle vara omöjligt att komma ut, men Lönnhager har vid tiden varit så medtagen att hon inte kunde ta sig ut genom ett fönster. Andersson har på grund av Johanssons tidigare beteende inte vågat gå ur rummen.(38)

Lagrum
4 kap 2 § brottsbalken

**11. MORD ALTERNATIVT VÅLLANDE TILL ANNANS DÖD, GROVT BROTT** (K 16244-02) - **Johansson**

Målsägande
Dödsboet efter Birgitta Lönnhager, underrättat om åtalet

Gärning
Johansson har den 27 maj 2002 i Aspa, Lindesbergs kommun, uppsåtligen dödat Birgitta Lönnhager.

Johansson har under vintern och våren 2002 genom systematisk misshandel beskriven i åtalspunkterna 1 och 2 tillfogat Lönnhager olika skador vilka enskilt eller tillsammans medfört att hon avlidit. Han har vidare förhindrat att Lönnhager fick allmän sjukvård för sina skador eller andra tillstånd som dessa givit upphov till. Johansson skulle ha utfört misshandelsbrotten eller förhindrat att Lönnhager fick allmän sjukvård även om han varit viss om att Lönnhager skulle ha avlidit av det våld eller de komplikationer som tillstötte av våldet han tillfogade henne.

I vart fall har Johansson genom den angivna misshandeln uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakat Birgitta Lönnhager olika skador eller sjukdom som fordrat allmän sjukvård. Johansson har inte vidtagit några som helst åtgärder för att hon skulle så

sådan hjälp utan istället aktivt förhindrat detta. Lönnhagers allmäntillstånd har successivt försämrats fram till den 27 maj 2002 då hon avlider. Johansson har därigenom av oaktsamhet orsakat Lönnhagers död.

Brottet vållande till annans död är grovt främst på grunde av att Johansson medvetet utsatt Lönnhager för systematiskt och mycket hänsynslöst våld.

Lagrum
3 kap 1 § alternativt 3 kap 7 § 2 st. brottsbalken

**12. SKYDDANDE AV BROTTSLING, GROVT BROTT, OCH BROTT MOT GRIFTEFRIDEN.** (K 16243- och 16244-02) - **Örn**

Målsägande
Dödsboet efter Birgitta Lönnhager, underrättat om åtalet

Gärning
Örn har under tiden den 27maj - 6 juni 2002 ensam eller tillsammans med Andersson bl.a. i Lindesbergs och Ljusnarsbergs kommuner undanröjt bevis eller på annat sätt försvårat utredningen av Kjell-Åke Johanssons brott mot Birgitta Lönnhager genom att undanskaffa kläder och andra föremål med spår efter Kjell-Åke Johanssons brott mot målsäganden eller som kunde sättas i samband med Lönnhager. Vidare har Örn tvättat eller städat bort spår efter Johanssons brott eller Birgitta Lönnhager i personbilen SOU 078 samt i fastigheten Aspa 54. Dessutom har hon bränt möbler och andra föremål som kunnat utgöra bevis mot Johansson,

Vidare har Örn under tiden den 27-30 maj inom Lindesbergs, Ljusnarsbergs och andra kommuner på olika sätt flyttat på Birgitta Lönnhagers lik eller på annat sätt skymfligen behandlat den döda kroppen. Vidare har Örn anskaffat en presenning för att svepa in kroppen i, anskaffat en spade som skulle användas vid nedgrävning av kroppen samt minst 10 liter bensin för att antända kroppen med. Presenningen och bensinen har senare använts för sitt ändamål.

Örns förfaranden har varit en allvarlig kränkning av Birgitta Lönnhager.

Brottet skyddande av brottsling är grovt dels då förfarandet avsevärt försvårat utredningen av Kjell-Åke Johanssons brott och dels då Johanssons brottslighet mot Lönnhager är av mycket allvarlig karaktär.

Lagrum
17 kap 11 § 2 st och 16 kap 10 § brottsbalken

**13. SKYDDANDE AV BROTTSLING, GROVT BROTT, OCH BROTT MOT GRIFTEFRIDEN.** (K 16243-och 16244-02) - Andersson

Målsägande
Dödsboet efter Birgitta Lönnhager, underrättat om åtalet

Gärning
Andersson har under tiden den 27-30 maj 2002 delvis tillsammans med Örn i bl.a. Lindesbergs Ljusnarsbergs och Skinnskattebergs kommuner undanröjt bevis eller på annat sätt försvårat utredningen av Kjell-Åke Johanssons brott mot Birgitta Lönnhager genom att undanskaffa kläder och andra föremål med spår efter Johanssons brott mott Lönnhager eller som skulle kunna sättas i samband med henne.

Vidare har Andersson under tiden den 27-30 maj inom bl.a. Lindesbergs, Ljusnarsbergs och Skinnskattebergs kommuner på olika sätt flyttat på Birgitta Lönnhagers lik eller på annat sätt skymfligen behandlat den döda kroppen. Andersson har den 30 maj på en skogsväg i Skinnskattebergs kommun hällt bensin på Lönnhagers döda kropp, vilken då legat i Anderssons personbil NJY 176 och därefter antänt såväl bilen som Lönnhager. Lönnhagers kropp har blivit svårt bränd genom åtgärden.

Anderssons förfaranden har varit en mycket allvarlig kränkning av Birgitta Lönnhager.

Brottet skyddande av brottsling är grovt, dels då förfarandet avsevärt försvårat utredningen av Kjell-Åke Johanssons brott och dels då Johanssons brottslighet mot Lönnhager är av mycket allvarlig karaktär.

Lagrum
17 kap 11 § 2 st och 16 kap 10 § brottsbalken

**14. BROTT MOT GRIFTEFRIDEN (K 12243- och 12244-02) - Johansson**

Målsägande
Dödsboet efter Birgitta Lönnhager, underättat om åtalet

Gärningen
Johansson har tillsammans med Örn och Andersson under tiden den 27-30 maj 2002 i bl.a. Lindesbergs och Ljusnarsbergs kommuner på olika sätt flyttat på Birgitta Lönnhagers lik eller på annat sätt skymfligen behandlat den döda kroppen.

Johanssons förfaranden har varit en allvarlig kränkning av Birgitta Lönnhager.(40)

Lagrum
16 kap 10 § brottsbalken.

**15. ÅTALET NEDLAGT**

**16. BEDRÄGERI** (K 17103-02) - **Johansson**

Målsägande
Länsförsäkringar Bergslagen, Box 234, 701 44 ÖREBRO, företrätt av åklagaren

Gärning
Johansson har i Örebro län medelst vilseledande förmått företrädare för försäkringsbolaget Länsförsäkringar Bergslagen i Örebro att till honom utbetala 10.000 kronor till vilka han inte varit berättigad. Brottet har varit till vinning för Johansson med 10.000 kronor och till motsvarande skada för bolaget.

Vilseledandet har bestått i att Johansson på fastigheten Aspa 54, i Lindesbergs kommun, med personbilen FOX 831, registrerad på Margareta Örn, den 8 maj 2002, avsiktligen påkört personbilen NJY 176, ägd av Dan Andersson. Relativt omfattande skador har uppkommit på båda fordonen. Personbilen FOX 831 blev skrot.

Johansson har därefter upprättat en skadeanmälan i vilken han sanningslöst angivit **att** en trafikolycka den 8 maj 2002 inträffat mellan de båda fordonen på riksväg 68 vid Björkhyttan i
Lindesbergs kommun, **att** Andersson fört sitt fordon och Örn sitt, **att** Johansson varit vittne till olyckan **och att** Andersson skulle vara ansvarig till olyckan då han underlåtit att lämna företräde. Sedan Johansson förmått Andersson och Örn att skriva på som förare har han omkring den 14 maj 2002 ingivit skadeanmälan till bolaget och efter utbetalning den 31 maj 2002 tillgodogjort sig beloppet.

Lagrum
9 kap 1 § brottsbalken

Enskilt anspråk
Länsförsäkringar Bergslagen yrkar ersättning med 10.000 kronor jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 31 maj 2002 till dess betalning sker.

**Bevisning**

**Muntlig**

**Åtalspunkterna 1-14.**

1-3. Förhör med Andersson, Örn och Johansson.

4. Vittnesförhör med socialsekreteraren Ann-Britt Dagerbäck-Jansson främst angående hennes kontakter med Birgitta Lönnhager, till styrkande bl.a. av att Lönnhager förändrades under våren 2002 och att Dagerbäck-Jansson den 16 maj 2002 mottagit ett SMS-meddelande från Lönnhagers mobiltelefon, vilket måste förstås som en begäran om hjälp.

Domsbilaga 2

ADVOKATBYRÅ BO LINDSKOG AB
Postadress: Drottninggatan 11, 702 10 Örebro
Telefon. 019-14 56 20, 14 56 21
Mobiltelefon. 070-570 57 35
Telefax: 019-10 22 60
Mottagningskontor mån. o. fre.
Fornaboda 64
711 91 Lindesberg
Telefon: 0581-520 70
Telefax: 0581-522 70
Postgiro: 39 39 19-6 (Arvoden) 40 10 11-2 (Klientmedel)
Bankgiro: 5500-0517
Momsreg.nr 18-556322-0606

LINDESBERGS TINGSRÄTT
Ink 2002 -08- 29
Akt. B 366 / 02
Aktbil. (81)

Lindesbergs tingsrätt
Box 107
711 23 Lindesberg

telefax 0581 – 123 42

Mål nr **B 366 – 02** rotel 1

Åkl, dödsboet efter Birgitta Lönnhager ./. Dan Andersson, Margareta Örn, Kjell-Åke Johansson

I egenskap av målsägandebiträde samt ombud för dödsbodelägarna enligt bifogade fullmakter får jag efter genomgång av åtalen i stämningsansökan 26.8.2002 inkomma med följande skrivelse.

Undertecknad biträder härmed samtliga åtal och får även framställa följande alternativ gärningspåstående avseende åtalspunkt 11. Alternativt görs därvid gällande ansvar för mord enligt 3 kap 1 § brottsbalken enligt följande.

Johansson har genom systematisk misshandel beskriven under åtalspunkterna 1 och 2 uppsåtligen orsakat olika skador på målsäganden Birgitta Lönnhager som därvid inneburit att Johansson uppsåtligen berövat Birgitta Lönnhager livet. Det våld som Johansson utövat är grovt, systematiskt och mycket hänsynslöst och han måste därvid varit medveten om att utövat våld skulle leda till Birgitta Lönnhagers död.

Den bevisning som åberopas till stöd för angivet gärningspåstående är samma som åklagaren åberopar.

Avseende skadståndsanspråk mot de tilltalade har jag ännu inte haft möjlighet att sammanställa sådant p.g.a. åtalets omfattning. Min målsättning är att under denna vecka återkomma i denna del.

Denna inlaga översänds per telefax per dagens datum och original jämte fullmakter översänds med post idag.

Örebro den 28 augusti 2002

Bo Lindskog

LINDESBERGS TINGSRÄTT

**AVRÄKNINGSUNDERLAG**
Datum 2002-11-28

Aktbilaga 150
Mål nr B 366-02

**Underlaget avser**

| Personnummer | Datum för dom |
|---|---|
| 551130-8537 | 2002-11-28 |
| Efternamn | Förnamn |
| Johansson | KJELL-ÅKE |

Ovan angiven person har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad som anhållen, häktad eller på något annat sådant sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. eller 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård under nedan angivna tider.

| **Frihetsberövad** | **Frihetsberövandet hävt** |
|---|---|
| Datum | Datum |
| 2002-06-13 | |

**Särskild anteckning**

☐ Kriminalvårdsstyrelsen har lämnat domstolen en underrättelse om att det finns uppgifter hos Kriminalvårdsstyrelsen som är av betydelse för avräkning (8 § förordningen (1974:286) om beräkning av strafftid m.m.).

**Särskild upplysning till lokal kriminalvårdsmyndighet m.fl. myndigheter**

☐ Det finns tidigare meddelad dom, beslut eller avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen (1970:60) som innehåller uppgift om frihetsberövande som har betydelse för avräkning (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

..........................................................

Lars Fallenius

**Postadress**
Box 107
711 23
LINDESBERG

**Besöksadress**
Kungsgatan 26

**Telefon**
0581 – 882 00
09.00-12-00 13.00-14.00

**Telefax**
0581 – 123 42

**Expeditionstid**
måndag – fredag
Expeditionstid 09.00-12.00 13.00-14.00

**HÖGSTA DOMSTOLEN**
Avd. 1

**PROTOKOLL**
vid tillståndsprövning
**DAG FÖR BESLUT**
2003-03-17
Stockholm

Aktbil. nr 4

Mål nr B 990-03

**NÄRVARANDE JUSTITIERÅD** Svensson, Lennander och Dahllöf

**FÖREDRAGANDE REVISIONSSEKRETERARE** Tomth

GÖTA
2003 -03- 18
HOVRÄTT

**PROTOKOLLFÖRARE** Wiklund Wigström

**PARTER**

KLAGANDE

Häktade Kjell-Åke Johansson, 551130-8537, Aspa 54,
711 93 LINDESBERG

Offentlig försvarare och ombud: advokaten Lars Lundén,
Box 197, 721 06 VÄSTERÅS

MOTPARTER

1. Allmän åklagare
2. Asta Ingeborg Holmstedt, Hedgatan 21 A,
   691 35 KARLSKOGA
3. Malin Lönnhager, Alkvettern Nybo,
   691 91 KARLSKOGA
4. Elin Lönnhager, c/o S. O. Johansson, Sågbrogatan 7,
   695 50 FINNERÖDJA
5. Dödsboet efter Birgitta Lönnhager,
   c/o Advokat Bo Lindskog, Drottninggatan 11,
   702 10 ÖREBRO

Ombud, tillika målsägandebiträde för 2-5: advokaten
Bo Lindskog

**SAKEN** Mord m.m.

**ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET** Göta hovrätt, avd. 2, dom den 7 februari 2003 i mål B 4711-02

---

Målet föredras.

Högsta domstolen finner ej skäl att meddela prövningstillstånd, i följd varav hovrättens dom skall stå fast.

För biträde åt Kjell-Åke Johansson i Högsta domstolen tillerkänns Lars Lundén ersättning av allmänna medel med tiotusentolv (10.012) kr, varav 5.427 kr för arbete, 3.885 kr för tidsspillan och 700 kr för utlägg. Denna kostnad skall stanna på staten.

Vad hovrätten förordnat om sekretess skall bestå.

Ulla Wiklund Wigström

Ulla Wiklund Wigström

Föredraget 2003-03-17

Uppvisat och lämnat för expediering 2003-03-17

Bo Svensson Lars Tomth

Fotokopians överensstämmelse med originalet intygas: